

Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanunu teklifi ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Âmme menfaatine hizmet gayesi ile kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ile Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/539, 2/581, 2/617, 2/618)

Özel Öğretim kurumları kanunu tasarısı (1/539)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-2071/4284

13 . 19 . 1963

MILLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 13 . 9 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Özel Öğretim kurumları kanunu tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

1. Anayasamızın 21 nci maddesi, özel okulların bağlı olduğu esasların Devlet okulları ile ulaşmak istenen seviyeye uygun olarak bir kanunla düzenlenmesi görevini vermiş bulunmaktadır.
2. Memleketimizde özel öğretim kurumları halen, 1962 - 1963 öğretim yılında 1331 tarihli «Mekâtibî Hususiye Talimatnamesi» ne dayanılarak sevk ve idare olunmaktadır. Kırbeş yıl önce hazırlanmış bir talimatnamenin, özellikle eğitim ve öğretim alanında, bugünün ihtiyaçlarına cevap vermesi şüphesiz beklenemez.
3. Memleketin ekonomik alanda olduğu gibi eğitim ve kültür bakımından kalkınma hamlelerine de özel sektörün geniş ölçüde katılmasını sağlamak zaruretinde olduğumuz Kalkınma Plânında açık ifadesini bulmuştur. Bu yolda özel-sektör için en önemli konulardan biri şüphesiz özel öğretim kurumları açmaktır. Bu konuda özel sektörün teşebbüs ve iş birliğini faydalı ve müessir surette sağlayabilmek için özel öğretim kurumlarının tabii bulunacağı esasların biran önce kanunla tesbiti ve bu kanunda özel öğretim kurumlarının açılmasına ve gelişmesine imkân veren hükümlerin yer

alması; Millî Eğitim Bakanlığı ile özel öğretim kurumları arasındaki münasebetlerin düzenlenmesi, kurucularla yönetici ve öğretmenlerin görev, yetki ve sorumluluklarının nizam altına alınması gerekmektedir.

4. Özel öğretim kurumları, bugünkü imkân ve şartlar altında dahi, resmî öğretim kurumlarımızın yanında, yurt hizmetinde çok büyük sorumluluklar ve hizmetler yüklenmiş bulunuyorlar. Mevcutları halen 800 ü bulan özel öğretim kurumlarından sadece muhtelif dereceli okullarda 60 000 öğrenci okumakta, 4 000 e yakın öğretmen hizmet görmektedir.

Amacımız, bu durumu miktar ve keyfiyet olarak geliştirmek gelişmeyi memleketin bilhassa muhtaç bulunduğu öğretim ve eğitim alanlarına sirayet ettirmek ve muvazeneli, sağlam ve verimli özel öğretim kurumlarını da destelemektir.

Yeni kanunla getirilen ilkeler, çok kısa zamanda, ana okulundan yüksek dereceli özel okullara kadar, yetişkinler eğitiminin gerçekleşmesi için açılacak kurslar, dershaneler, biçki - dikiş yurtları ve mühabere ile öğretim yapılan yerler de dâhil olmak üzere bütün özel öğretim kurumlarında belirtileri şimdiden başlamış olan mesut gelişmelere yol açacaktır.

Maddelerle ilgili açıklama :

Kanun tasarısı incelenmesi halinde derhal anlaşılabilceği gibi çeşitli maddeler, tedvin sebeplerini açıkça ifade eder mahiyettedir, Maddelerin formüle edilmelerinde kanun tasarısının gerekçesinde beyan olunan bazı temel ilkelerden hareket edilmiştir. Bunların başlıcaları şunlardır :

1. Anayasamızın da icab ettirdiği seviyeli bir eğitim ve öğretimi sağlamak ve özel öğretim kurumlarının herşeyden önce bunu gerçekleştirebilecek surette kurulmalarını temin etmek;
2. Özel öğretim kurumlarının çoğalma ve gelişmelerini teşvik etmek, kolaylaştırmak ve bunları aynı zamanda gayet sıkı bir kontrol sistemine bağlamak;
3. Kurumların mensuplarına huzur içinde çalışma imkânları sağlamak, kurucular ile çalışanlar arasında esasları açık, katî ve sağlam münasebetler ihdas etmek.

Maddeler :

Madde 1. — Tanımdır. Bu madde özel öğretim kurumu sayılmaları gereken bütün kurumları kavramaktadır. Bu madde ile memleketimizde, zaman içinde gelişebileceği anlaşılan muhabere yolu ile özel öğretim sistemi de nizam altına alınmaktadır.

Madde 2. — Bu madde ile özel öğretim kurumlarının denetim ve gözetimi, resmî benzerleri gibi Millî Eğitim Bakanlığına tevdi edilmiştir.

Madde 3. — Bu madde ile, özel öğretim kurumlarına önemlerine göre, açılma iznini verebilecek makamlar, teamül de dikkate alınarak, tesbit edilmiştir.

Madde 4. — Özel öğretim kurumlarının ciddi ve müstakar müesseseler halinde kurulmalarını ve devamlılıklarını sağlamak için bu madde hükmü konmuştur.

Madde 5-6. — Türkiye'de yabancıların yeniden özel öğretim kurumu açmaları sebepsiz görülmemekte; ancak açılmış yabancı okulların, Türk kanunlarına göre kurulacak tüzel kişiler tarafından devralınıp idareleri, böylece yabancı oluş hüviyetlerinin sona ermesi derpiş edilmekte, mümkün halle getirilmektedir. Böylece birer Türk öğretim kurumu olacak bu okulların gelişmeleri ve faydalı hizmetler görmeleri beklenmektedir.

Madde 7. — Yabancıların Türkiye'de özel öğretim kurumu açmalarına izin verilmemiş, ancak milletlerarası anlaşmalar dikkate alınarak bazı istisnalar, şartlara bağlı olarak tanınmıştır.

Madde 8. — Lâyük bir Devlet düzeni içerisinde, din işleri amaç veya görevleri arasında bulunan tüzel kişilerin özel okul işletmelerindeki mahzurlar mütalâa olunarak bu madde vaz' edilmiştir.

Madde 9-10. — Bu maddeler de milletin hayatında önemli tesirleri olabilecek öğretim kurumlarına açılış izninin verilme şartları arasında kurucunun vasıfları belirtilmekte ve kurum binalarının her bakımdan uygun ve yeterli olmasının önceden tesbiti istenmekte; böylece gelip geçici heves sahibi olanların, ciddi olmıyan teşebbüsleri önlenmektedir.

Madde 11. — Bu madde ile okulların gelişme ve muhtemel ihtilâf konularının çıkmadan önlenmesi derpiş edilmektedir.

Madde 12. — Bir kurumun öğretime başlayabilmesi için aranacak şartlar bu maddede sıralanmıştır. Sağlam esaslara dayalı olarak açılan okulların, faydalı hizmetler görebilecekleri tabiidir.

Madde 13. — 11 ve 12 nci madde ile ilgili ve onların tabii sonucudur. Yüksek okullar itibariyle öğretim yılı başı, yönetmeliklerinde belirtildiği takdirde, her hangi bir sönestrinin -dönemin- başı sayılabilir.

Madde 14. — Özel okulların resmî okullara denklığının onanması görev ve yetkisi bu madde ile Millî Eğitim Bakanlığına verilmekte ve denklığın onanmasında, devamlı başarı gibi asgarî şartlar vaz'edilmektedir.

Madde 15. — Başarısız bir eğitim, öğretim ve yönetim durumu içinde bulunan denklıklarının onanma şartlarını kaybettikleri anlaşılan kurumlardan denk olma vasfının kaldırılması tabii ve zaruri görülmüştür.

Madde 16. — Memleketimizde de teessüs etmiş yüksek özel okulculuğun itibar görmesi ve keyfiyet üstünlüğünü koruması bu madde hükümleri ile sağlanmak istenmiştir. Bu suretle resmî yüksek okullar ile benzerleri özel yüksek okullar arasında bir denklik kurulmaktadır.

Madde 17. — Kurum açma izninin faydalanmadan elde bulundurulması hevesiyle alınmasını, icabında para ile devredilmesini önlemek ve ancak ciddi teşebbüslere imkân vermek, kurumları açılış gayeler dışına çıkartmamak maksadiyle bu madde vaz'edilmiştir.

Madde 18. — Kuruluş amaçları dışında çalıştıkları veya mevzuata aykırı hareket veya bu hareketlerde ısrar ettikleri tesbit edilen kurumlar zararlı olacağından, geçici veya süresiz kapatılmaları, tabii ve genel hükümler icabıdır.

Madde 19. — Kurumun, kurucusu tarafından kapatılmasını keyfilikten çıkarıp şartlara bağlamak ve usulü de tesbit etmek amacıyle bu madde getirilmiştir.

Madde 20. — Hak ve hukuku ispata, tesbite yarayan belgelerin kaybını önlemek için bu madde konmuştur.

Madde 21. — Kurum açma ve öğretime başlama izinlerinin veya denklığın kaldırılması veya kurumun kapatılması ile ilgili kararların umumi efkâra ve meslek çevrelerine en emin bir şekilde duyurulması şarttır.

Madde 22. — Binaların yer ve okul mimarisi yönünden tatminkâr olmasını sağlamak için bu madde vaz'edilmiş ve ilgili bakanlıkların iş birliği zaruri görülmüştür.

Madde 23. — Türkiye'de mevcudiyetlerini yabancı bir öğretim kurumu olarak muhafaza ettikleri müddetçe, bu kurumların yabancı hüviyet içinde gelişmelerine müsaade imkânının bulunamayacağı tabii olduğundan bu madde tedvin edilmiştir. Ancak malî sıkıntı içinde bulunan veya hizmet alanını veya kapasitesini genişletmek, geliştirmek isteyen mevcut yabancı okullara 6 nci madde ile geniş bir imkân ve fırsat tanınmış ve bu konuda vâkı olabilecek tekliflerin en tatminkâr surette ele alınıp, sonuçlandırılabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığa görevlendirilmiştir.

Madde 24. — Bu madde ile özel okul öğretmenliği bir meslek alanı olarak kabul olunmakta, özel okul öğretmenlerinin resmî okullara tâyin edilebilecek öğretmenlerle en az aynı vasıfta bulunmaları şartı konarak kurumların yönetim ve eğitim, öğretim bakımlarından belli standartların altına düşmeleri ihtimali bertaraf edilmekte, ayrıca resmî okulların öğretmenlerinden faydalanma imkânları da bâzı şartlar ile sağlanmaktadır.

Madde 25. — Genel hükümlere dayanılarak bu madde tedvin edilmiştir. Aynı kuruma bağlı ve ayrı ayrı müdürleri bulunan bâzı okulların bir de genel müdürleri bulunması mümkündür.

Madde 26. — Halen de olduğu gibi müdür seçme yetkisi kurucuya, öğretmen seçme yetkisi de genel olarak müdüre aittir. Ancak öğretmen ve yöneticelerin gerekli şartları taşıdıklarını

tesbit etmek için atanmanın, göreve başlamadan önce, Milli Eğitim Bakanlığının iznine sunulması zaruridir.

Madde 27. — Türkçeden başka dilde öğretim yapan özel okullar ile yabancılar tarafından açılmış bulunan okullarda resmî işlemlerde birliğin ve Türkçe ve Türkçe kültür dersleri öğretim ahenk ve etkinliğinin sağlanması zarureti ile bu kurumlarda görevli Türkçe ve Türkçe kültür dersleri öğretmenlerinden, yöneticilik vasfı da bulunan birinin müdür başyardımcısı olarak görevlendirilmesi önemli görülmektedir.

Madde 28. — Bu madde Anayasamızın 21 nci maddesi hükmünün yerine getirilebilmesi için konmuştur.

Madde 29. — Bu kurumlarda, tabii olarak, gelişmeyi sağlamak, standartları daima yükseltmek gayemiz olduğundan bu madde konulmuştur. Bu suretle, zaman içinde, Türkiye üstün seviyeli özel öğretim kurumlarına kavuşturulacaktır.

Madde 30. — Yabancı uyruklu öğrencilerin de okullarımızdan, bir nisbet dâhilinde, faydalanmaları yerinde görülmüştür. Ancak okullarımızın önce memleket ihtiyaçlarına cevap verme görevleri karşısında bu nisbetin âzami haddi tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Madde 31. — Ders kitapları ile her türlü yardımcı kitap ve araçların murakabe ve yetkisinin Devlet okulları için olduğu gibi, özel öğretim kurumları için de Milli Eğitim Bakanlığına ait olması tabiidir.

Madde 32. — Kazanç gayesi ile gayritabii ve mesnetsiz ilânlar verilmesini ve böylece özel öğretim kurumlarının prestijlerinin bozulmasını önlemek zaruri görülmüştür. İlân ve reklâmlar, yayınlanmalarını mütaakıp hemen ilgili vilâyetlere takdim olunmak gerekir.

Madde 33. — Bu madde ile öğrencilerden alınacak ücretlerin miktar yönünden mesnetlerinin bir tüzükle tesbiti zaruri görülmekte ve âni ücret artışlarını önlemekte, zaruri hallerde hareket tarzı tesbit edilmektedir.

Madde 34. — Bu madde, kurucu ile bilhassa asıl görevleri özel bir okulda bulunan öğretmen ve yöneticiler arasındaki nizamı tesbit etmek, görevlilerin huzur ve emniyet içinde çalışmalarına imkân hazırlamak ve gittikçe gelişen özel okuleculüğümüzü, müstakar bir eğitimi kadrosuna kavuşturmak maksadiyle hazırlanmış ve yazılı olarak yapılacak sözleşmelerde ne gibi hususların yer alacağı sıralanmıştır.

Madde 35. — Asgari aylık ücretlerle, ders ücretlerinin tesbiti zaruri görülmüştür. Bu asgari ücret bareminin özel okullarda çalışan yönetici ve öğretmenlerimize kurumlarına kıdemlerine uygun olarak bir nisbet içinde daima artan aylık ücretler verilmesi imkânını ortadan asla kaldırmıyacağı muhakkaktır. Özel okul öğretmenlik ve yöneticiliğinin taazzuvu da buna bağlıdır.

Madde 36. — Bu madde özel okul öğretmen ve yöneticileri ile ilgili bir sicil sistemi tesisini de mümkün kılacak denetim ve gözetim görevlerinin hakkı ile ifasını kolaylaştıracaktır.

Madde 37. ilâ 41. — Maddeler özel okul öğretmenlerinin kurumlarına karşı bağlılıklarını artırmak ve kurumlarının da onlara karşı ilgilerini temin için İş Kanunu esaslarına göre vaz'edilmiştir.

Madde 42. — Bu madde aynı mahiyetteki hizmetlerin aynı hakları vereceği prensibine dayanmaktadır.

Madde 43. — Bu madde, kanunun getirilme sebeplerinden olan teşvik ve destekleme prensibinin gereği olarak konmuştur, yapılacak malî yardımların esasları tüzükle düzenlenmektedir.

Madde 44. — Özel öğretim kurumlarının teftiş makamı olarak Milli Eğitim Bakanlığı bu madde ile tesbit ve tasrih edilmektedir. Bu kurumların Bakanlık genel müfettişleri ile vilâyetlerin ilköğretim müfettişlerince yılda en az bir kere teftişleri gerekli ve mümkün görülmektedir.

Teftişlerde kurumların özellik ve seviyeleri dikkate alınacaktır.

Madde 45. — 3512 sayılı Cemiyetler Kanununun 30 maddesi «mevzuları itibariyle hususi murakabeye tabi tutulmuş olan cemiyetler üzerinde aidolduğu makamların murakabesine mütaallik hükümler mahfuzdur.» hükmünü sevk etmiş;

Türk Medeni Kanununun 77 nci maddesinde ise «tesis; gayesine göre Devlet, vilâyet, belediye ve köyden hangisine taallük ediyorsa onun teftişine tabidir.» hükmü mevcut bulunmuştur.

Bu hükümlerden faydalanmak suretiyle özel okul işletmeciliği yapacak olan özel hukuk tüzel kişilerinin işbu işletmecilik bakımından bütün faaliyet ve kararlarıyla defter ve vesikalarının Millî Eğitim Bakanlığının murakabesine tabi tutulması hususundaki zarurete kanunda bir mesnet temin etmek amacıyla 45 nci maddenin tedvini uygun görülmüştür.

Madde 46. — Özel öğretim kurumlarında, meslekî ve ahlâki yetersizlikleri, zararlı faaliyet ve davranışları öğrencilerin, okul bünyesinin ve millî menfaatlerin aleyhinde sonuçlar veren kişilerin çalıştırılmalarına müsaade edilemeyeceği bu madde ile açıkça tesbit edilmiş ve bu tesbit hayati bir önemde görülmüştür.

Madde 47. — Resmî öğretim kurumları itibariyle de cari ve zaruri bir icra tasarrufudur.

Madde 48 ilâ 50. — Bu maddeler resmî okullar için uygulanan idari ve inzibati esaslar ve icra şekilleri dikkate alınmak suretiyle tedvin edilmişlerdir.

Madde 51. — Bu kanunla ilgili olarak, çıkarılması zaruri görülen tüzüğün, önemine binaen, hazırlanıp yayımlanması için 6 aylık bir süre gerekli bulunmuştur.

Madde 52. — Yürürlüğe giriş tarihi; kurumların intibak zorlukları 6 aylık bir mühletin tanınması zaruretini doğurmuştur.

Madde 53. — Bu madde ile şümulü çok geniş olan bu kanunun yürütücüsü tayin edilmiştir.

Geçici birinci madde — Mevcut özel öğretim kurumlarının yeni kanuna intibaklarının şekli, şart ve süre yönlerinden, kurumların özelliklerine göre tüzükle nizamlanması gerekmektedir.

Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, hususi eğitim ve öğretim müesseseleri Kanunu teklifi (2/581)

— 20 Eylül 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Hususi eğitim ve öğretimi teşvik ve koruma kanunu gerekçesi ve metni ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin ifası için emir ve havalesini arz eylerim.

Manisa Senatörü
Ferit Alpiskender

Hususi eğitim ve öğretim müesseselerini teşvik ve koruma kanunu gerekçesi

Bir taraftan memleket nüfusunun günden güne artması diğer taraftan buna denk olarak her yıl tahsil çağına gelen öğrenci sayısının yükselmesi, bunları resmî okulların karşılayamayacağı bir durum yaratmıştır. Diğer yandan ilk, orta ve yüksek öğretim çağında bulunan bu öğrencilerin sayısına göre okullar açılmasını sağlayabilecek nisbette millî gelirin artmadığı ve bütçe imkânlarının bu öğrenci artışıyla denk olarak artırılmadığı hakikati meydana çıkmıştır. Böylece her yıl sayısı artan öğrenci miktarına göre Devletin okullar açamaması sosyal hayatımızda çok önemli bir Maarif meselesi olarak belirmiş bulunmaktadır.

M. Meclisi (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek)

Bu hali bizden daha ilerde bulunan Garp devletlerinin hayatında görmekteyiz. Ortaya çıkan bu Maarif meselesini çözmek için kıyaslama yoluyla bugün varabildiğimiz ilk çözüm yolu veya çıkar yol hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin sayılarını çoğaltacak şekilde onları Devletin teşvik ve himayesine kavuşturmak olacaktır. Ve buna ilk ve orta öğretimden başlarsak yüksek öğretime Devletçe daha fazla yardım sağlamak imkânını da buluruz. İlköğretim Anayasamıza göre parasız olarak Devlet tarafından sağlanır. Yüksek öğretim yine Devlet tarafından yürütülür. Bu itibarla hususi eğitim ve öğretime Devletin uzanacak yardım eli veya bu öğretim sahasında yapılacak teşvik ve himayeyi, ilk ve orta öğretimde toplamak zorundayız.

Birleşik Amerika Devletleri ve Avrupa âlemi bugün bizim karşılaştığımız dâvayı bu hayati yoldan giderek çözmüştür. Bizde ise bu hususta bugüne kadar esaslı hiçbir adım atılmadığı gibi eskiden kazanç ve bina vergilerinden muaf olan hususi okullar bugün Gelir Vergisiyle Kurumlar Vergisine de tabi tutulmuşlardır. Diğer taraftan hususi eğitim ve öğretimi teşvik ve himayesi altına alacak ve düzenleyecek şekilde bir hususi eğitim ve öğretim kanunu da Cumhuriyetin ilânından bu yana yapılmamıştır.

Bu hususi öğretim ve eğitimi bugüne kadar düzenleyen ve idare eden elimizdeki mevzuat : 1915 yılında tadile uğriyan 20 Ağustos 1331 tarihinde yürürlüğe girmiş olan «mekâtibi hususiye talimatnamesi» ve 789 sayılı maarif teşkilâtına dair olan sayıları küçük ve tarihleri eski olan birtakım hükümlerdir.

Amerika'dan misaller :

1961 yılında yapılan son sayıma göre Amerika'nın 50 eyaletinde 91 853 resmî ilkokul ve 13 574 hususi ilkokul; yine aynı istatistiklere göre 25 084 resmî ortaokul ve lise buna mukabil 4 061 hususi ortaokul ve lise tesbit olunmuştur.

Bizde ise resmî okulların sayısı tümü birden 26 979 dır. Bunların 26 240 ilkokullar, ve 739 orta ve lise. Bunun karşısındaki hususi ana ve ilkokul sayısı Türk hususi okulu olarak 95, ecnebi ana ve ilkokulu sayısı 24 ve azınlık okulları olarak ana ve ilkokulları sayısı 119, ceman 238 dir.

Hususi Türk mekteplerinin orta ve lise mecmuu 101, ecnebi ve orta ve lise olarak 34, azınlık olarak 32. Ceman 167 dir.

Amerika'da okul masrafları federal bütçeden değil mahalli ve eyaletlerin hususi veya mahalli bütçelerinden yapılır ki, bunlar dahi bir nevi okul sayılır. Böyle olmasına rağmen bizdeki hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin azlığı kendiliğinden meydana çıkar.

Yönetmelikleri Millî Eğitim Bakanlığınca tetkik ve tasdik edilmekte olan hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin faaliyetleri de devamlı olarak murakabe altında bulundurulmakta ve resmî okullarla muadeleti tanınmış olan bu müesseselerin Devletin yapmakta olduğu eğitim ve öğretim hizmetinden ayırmaya imkân yoktur. Böylece hususi eğitim ve öğretim okulları Devletin yapmaya mecbur bulunduğu hizmetleri üzerine almış ve resmî okulların bir yardımcısı halinde çalışmaktadır. Nitekim hususi okullarda bugün yetiştirilen 23 897 ilk ve ana okul öğrencisi ve 20 988 orta ve lise çağındaki öğrenciler olmak üzere ceman 44 885 çocuğu bu hususi okullar, barındırmakta okutmakta ve yetiştirmektedirler. Günden güne artışını sevinçle karşıladığımız okul çağındaki çocuklarımızın daha normal şartlar altında ve mümkün olduğu kadar kolaylıkla okumalarını ve okul öncesi çocuklar için açılan ana okulların çoğalarak genç nesillerin küçük yaştan itibaren sistemli bir şekilde eğitim ve öğretime hazırlanmaları için Devletçe sarf ettiğimiz gayret ve fedakârlıkların yanında, sermaye ve ideal sahibi vatandaşların da hususi okullar açmak suretiyle bu dâvaya yardım etmeleri umumi menfaatlere daha uygundur.

Gerçi Gelir Vergisi Kanunumuz her kazanç sahibinin vergiye tabi olması prensibini kabul etmiş ise de gerek bizde ve gerekse diğer devletlerde her hangi bir sahada beliren bir eksiği veya buhranı önlemek için o gibi sahalara belirli bir müddet için veya ihtiyaç tatmin edilinceye kadar birtakım muafiyetler, öncelikler ve rüçhan hakları tanınması esas prensibolarak

kabul edilmiştir. Vaktiyle meskensiz olan Ankara'da mesken yapımını teşvik için tanınmış olan muafiyetler, bugün turizmi teşvik için yapılan muafiyetler bu kabildendir. Bundan başka umumi menfaatlara ve hayır için yapılan çalışmalar da yine birtakım muafiyetlere mazhar olmuştur ve olmaktadır. Memleketimizdeki cenebi okullar ile cemaatler ve dernekler tarafından kurulan ve idare edilen kolejlerin ve okulların gerek Gelir Vergisinden gerekse Kurumlar Vergisinden muafiyetleri bu kabildendir. Yine bu kabilden olarak hususi Türk okullarının da aynı şekilde bu vergilerden muafiyeti düşünülmüş ve bu husustaki kanuna ek kanunlarla telif edilmiş bulunmaktadır. Bu da hiçbir zaman maliye Hazinesine zarar vermiyecektir. Çünkü bir hususi okuldan alınacak Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi tutarı orada çalışan idareci öğretmenlerin ve müstahdeminin Hükümete ödeyecekleri Gelir Vergisi karşısında bir hiçten ibarettir. Meselâ Mersin'deki İçel Koleji 1962 yılında 687 lira Gelir Vergisi ödemiş olmasına rağmen o yıl Hazineye öğretmen, idareci ve müstahdeminin ödediği Gelir Vergisi miktarı 17 619,30 TL. dir. Yine Bursa'da Özel Bursa Koleji aynı yıl zarfında 1 368 lira Gelir Vergisi ödemesine mukabil maliyeye öğretmen ve personelin ödediği Gelir Vergisi tutarı 10 735,35 TL. dir. Bundan başka hususi okullarda okuyan çocukları resmî okullarda okutmak mecburiyetinde kalırsak ana ve ilkokullarda bir öğrenci için yapılacak masraf vasatı olarak 500 lira hesabelmiştir. Bu çağdaki hususi okullarda okuyan öğrenci miktarı 23 897 olduğuna göre bunlar Devlet okullarında bulunsaydı Hükümetçe bunlara 11 948 500 lira, ortaokul ve liselerde gündüzlü okuyan yıllık masraf 1 000 lira hesabıyla 20 988 öğrenci için 20 988 000 liralık bir masraf icabederdi. Bu suretle de Devlet bütçesinden yapılacak masraf yekûnu 32 936 500 TL. sına baliğ olurdu. Bu suretle Devlet bütçesine bugünkü hususi eğitim ve öğretim müesseseleri 32 000 000 liralık bir tasarrufu sadece Devletin bir kısım hizmetini üzerlerine almak suretiyle ifa etmektedirler. Öğretmen, idareci ve sair personelin Devlet bütçesine her yıl ödediği Gelir Vergisi miktarı ise 1963 bütçesinde TL. olarak gözükmektedir. Bütün bunlara mukabil ise bu kanun maliyenin yapacağı muafiyet miktarı 200 000 TL. sını aşmaktadır.

İşte ilişik olarak sunulan kanun teklifi bu gerçeklere dayanılarak işbu gerekçe ile Yüksek Meclisin müzakere ve kabulüne sunulmak üzere hazırlanmıştır.

C. SENATOSU MANİSA ÜYESİ FERİT ALPİSKENDER'İN TEKLİFİ

Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanun teklifi

Tariif

MADDE 1. — «Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri», Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişilerle tüzel kişiler ve Hükümetçe tanınmış Türkiyeli cemaatlar tarafından açılan, masrafları kendilerince karşılanan milli eğitimin gaye ve hedeflerine uygun eğitim faaliyetinde bulunan ve genel kültür meslekî bilgi ve maharet veren her derecedeki eğitim ve öğretim müessesesidir.

Aidoldukları yabancı devletlerle olan ahdi münasebetlerimize göre önce açılmış ve tanınmış bulunan ecnebi okul ve dersaneleri de özel eğitim ve öğretim müesseseleridir.

MADDE 2. — Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri şunlardır :

- a) Türk hususi eğitim ve öğretim müesseseleri,
- b) Azınlık hususi eğitim ve öğretim müesseseleri,
- c) Yabancı hususi eğitim ve öğretim müesseseleri.

Müessese açma şartları ve izni

MADDE 3. — Hususi bir eğitim ve öğretim müessesesi açmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişilerle tüzel kişiler ve Hükümetçe tanınmış Türkiyeli cemaatlar Millî Eğitim Bakanlığından veya valilikten «müessese açma izni» almakla mükelleftirler.

MADDE 4. — Yabancılar, Türkiye'de hususi eğitim ve öğretim müessesesi açamazlar.

MADDE 5. — Hususi eğitim ve öğretim müessesesi açacak veya açılmış bir müesseseyi devir alacak olan gerçek kişilerin;

- a) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahipolmaları,
- b) Haysiyet ve namusu ihlâl edici bir suç veya ağır hapis yahut beş yıldan fazla hapis cezasıyla mahkûm bulunmamaları,
- c) Kötü bir şöhrete sahipolmamaları şarttır. Tüzel kişiler veya Hükümetçe tanınmış Türkiyeli cemaatlar tarafından açılacak hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin Millî Eğitim Bakanlığına veya valiliğe gösterecekleri temsilcilerde de bu maddenin birinci fıkrasında gösterilen şartlar aranır.

Millî Eğitim Bakanlığı veya valilik yaptıracağı tahkikat üzerine sebep zikretmek suretiyle hususi eğitim ve öğretim müessesesinin açılmasını reddetmek yetkisine haizdir.

MADDE 6. — Müesseseyi açma izninde tesbit edilmiş olan hususlarda her hangi bir değişiklik yapılması, Millî Eğitim Bakanlığının veya valiliğın müsaadesine bağılıdır.

Eğitim ve öğretime başlama şartları ve izni

MADDE 7. — Hususi eğitim ve öğretim müessesesi olarak kullanılacak bina veya binaların maksada elverişli, sağlık şartlarına uygun ve sağlam olduğunu, gerekiyorsa yeteri kadar bahçesi bulunduğunu; müessese idareci ve öğretmenlerinin gerekli vasıfları taşıdığını, yönetmelik ve müfredatın müessesenin gayesine uygun olduğunu tevsik eden kurucuya veya kurucular temsilcisine Millî Eğitim Bakanlığı veya valilikçe «Eğitim ve öğretime başlama izni» verilir.

MADDE 8. — Eğitim ve öğretime başlama iznini aldığı tarihi takibeden iki ders yılı içinde eğitim ve öğretime başlamıyan kurucu veya kurucular temsilcisinin her müessese açma hem de eğitim ve öğretime başlama izinleri iptal edilir. Keyfiyet gazetelerde ilân olunur.

MADDE 9. — Eğitim ve öğretime başlandıktan sonra kurucu veya kurucular temsilcisinin herhangi bir zorlayıcı sebeple hususi müessesenin açılmasına belirli bir süre için ara verme isteği, Millî Eğitim Bakanlığınca veya valilikçe kabul edildiği takdirde müessese açma, eğitim ve öğretime başlama izinleri iptal edilmez.

Müessesenin kapanması veya kapatılması

MADDE 10. — Kurucu veya kurucular temsilcisi, Millî Eğitim Bakanlığına veya valiliğe sebep göstermek ve gerek bu makamlara, gerek idarecilere, öğretmenlere ve valilere üç ay önceden yazı ile haber vermek şartıyla müessesesini veya müesseselerini kapatabilir.

Okulların kapanması ancak bütünleme imtihanlarından sonra olabilir.

MADDE 11. — Teftiş ve denetlemler sonucunda :

- a) Türkiye Cumhuriyetinin mevcut esaslarını sarsıcı hareketlere giriştikleri,
- b) Memlekette mevcut nizamları yıkıcı faaliyetlerde buldukları,
- c) Ahitlere, kanunlara, yönetmeliklere, ve emirlere aykırı harekette ısrar ettikleri tesbit ve tevsik edilen müesseseler, Millî Eğitim Bakanlığının veya Hükümetin kararı ile kapatılabilir, veya okula el koyarak öğretimi devam ettirebilir.

MADDE 12. — Kapanan veya kapatılan müessese yahut müesseselerin mühürlerini, öğretmen ve öğrencileriyle ilgili bütün defterleri, dosyaları ve evrakı Millî Eğitim Bakanlığına veya valiliğe devir ve teslim edilir.

Müessese binalarının inşası, tevsi ve tadili

MADDE 13. — Yeni müessese binası yaptıracak veya mevcut müessese binalarını tevsi ettirecek hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin kurucu veya kurucular temsilcisi, plânlarını Millî Eğitim Bakanlığına veya valiliğe inceletip onaylatmak zorundadır.

MADDE 14. — Yeni müessese binası yaptıracak ve mevcut müessese binalarını tevsi ettirecek azınlıklar ile yabancılar Millî Eğitim Bakanlığının müsbet mütalâası üzerine Bakanlar Kurulundan; binalarının tadillerinde ise valiliklerden izin almak zorundadırlar.

Yönetim ve öğretim üyeleri

MADDE 15. — Her derece ve vasıftaki özel bir eğitim ve öğretim müessesesi, Millî Eğitim Bakanlığına karşı sorumlu bir müdür tarafından idare edilir.

Bir kimse, birden fazla müesseseye müdür olamaz. Kuruculardan biri gerekli vasıfları taşıyorsa o kurucu aynı zamanda; o müessesenin müdürü de olabilir. Üzerinde müdürlük görevi bulunmayan kurucu, kurucular veya kurucular temsilcisi müessesenin yönetim, eğitim ve öğretimine hiçbir şekilde karışamazlar.

MADDE 16. — Her derece ve vasıftaki hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin idareci ve öğretmenlerinde, en az, benzeri resmî müesseselerde çalışan idareci ve öğretmenlerdeki vasıflar aranır.

MADDE 17. — Türk özel eğitim ve öğretim müesseselerinin müdürleri kurucu tarafından, idareci ve öğretmenleri müdür tarafından inha edilerek Millî Eğitim Bakanlığının onayına sunulur.

Müessesede çalışacak diğer memur ve işçilerin tâyinleri müdüre aittir.

Müdür ile müessesede çalışacak idareci, öğretmen ve diğer kişiler arasında iş ve ücret hakkında yazılı bir «sözleşme» yapılır.

MADDE 18. — Azınlık hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin müdürleri kurucu, kurucular veya Hükümetçe tanınmış cemaatler tarafından inha edilerek Millî Eğitim Bakanlığının onayına sunulur.

Millî Eğitim Bakanlığı, gerekirse, bu özel müesseselerde çalışan Türkçe ve Türk kültürü dersleri öğretmenlerinden birine ilâve olarak müdür yardımcılığı ödevini de verebilir.

Bu hususi müesseselerde çalışan Türkçe ve Türk kültürü dersleri öğretmenlerinin tâyinleri 6531 sayılı Kanunun hükümleri dairesinde; diğer öğretmenlerle idarecilerin tâyinleri ise azınlık özel eğitim ve öğretim müessesesi müdürünün inhası üzerine Millî Eğitim Bakanlığınca yapılır.

Azınlık hususi eğitim ve öğretim müessesesinde çalışacak diğer kişilerin tâyinleri müdüre aittir.

MADDE 19. — Yabancı okul veya dershanelerin müdürleri kurucular tarafından inha edilerek Millî Eğitim Bakanlığının onayına sunulur.

Türk müdür yardımcısı ile Türkçe ve Türk kültürü dersleri öğretmenlerinin tâyinleri Millî Eğitim Bakanlığınca yapılır. Diğer öğretmenlerin, idarecilerin, müzakerecilerin, memurların tâyinleri, müdürün inhası üzerine, Millî Eğitim Bakanlığına aittir.

MADDE 20. — Müdürün, idarecilerin, öğretmenlerin görevlerine son verilmesi, tâyinlerindeki esasa, teftiş ve denetleme sonucuna veya 58 nci madde hükmüne göre yürütülür.

Öğretim ve eğitim

MADDE 21. — Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri - en az - benzeri resmî müesseselerdeki-ne denk veya muadil bir program uygulurlar.

Bu hususi müesseseler, programları ile yeni konulara ve ileri denemelere yer verebilirler. Bu gayeler için öğretim süresini benzeri resmî müesseselere göre uzatabilirler.

Ancak, programlar, denemeler ve öğretim süresi, Millî Eğitim Bakanının onayından sonra uygulanır.

MADDE 22. — Bu hususi müesseseler, öğretim çalışmaları yanında, Millî Eğitimin gaye ve hedefe uygun eğitim faaliyetlerine yer vermek zorundadırlar.

MADDE 23. — Bu hususi müesseselerde ders ve buna bağlı imtihan, toplantı, nöbet, eğitim kolları faaliyetleri ve benzerleri, bir bütün sayılır. Bu ödevlerden her hangi birini yapmıyanlar, dersini yapmamış gibi muamele görürler.

Öğrenci ücretleri

MADDE 24. — Müesseseler Haziran ayı başında, ertesi ders yılı için öğrencilerden alacakları her türlü ücreti bir liste halinde ve gerekçesiyle birlikte valiliğe verirler.

Liste uygun görülürse 15 gün içinde tasdik ve müesseseye tebliğ edilir; uygun görülmediği takdirde müessesenin durumu valiliğin başkanlığında millî eğitim müdürü, belediye iktisat müdürü, bölge iktisat ve ticaret müdürü, ticaret odası temsilcisi ile üç özel müessese temsilcisinden kuru - lacak «Ücret Takdir Komisyonu» tarafından tesbit edilir. Ücret Takdir Komisyonunun bu toplantısında ilgili müessese müdürünün izahatı dinlenir, fakat oya iştirak ettirilmez.

Kurumların itirazı halinde, son kararı Millî Eğitim Bakanlığı verir.

MADDE 25. — Onaylanan ücret listelerinin tebliğinden bir ay sonra, müesseseler, düzenliyecekleri bütçelerini valiliğe onaylatmak zorundadırlar.

Müdür, idareci, öğretmen ücretleri ve hakları

MADDE 26. — Türk hususi eğitim ve öğretim müessesesi ile müdür, idareci ve öğretmenler arasında, iş akdinin yazılı olarak yapılması mecburidir.

Yazılı sözleşmede aşağıdaki hususların gösterilmesi şarttır.

1. Ders sayısı ve görev nev'i,
2. Ücret miktarı.

Ders sayısının, görev nevinin ve ücretin değişikliğinde yazılı sözleşmenin yenilenmesi mecburidir.

Türk hususi eğitim ve öğretim müesseselerinde fiilen çalışan ve başarıları resmî okullarda uygulanagelen esasa göre tesbit edilen müdüre, idareciye ve öğretmenlere, her üç yılda bir, yazılı sözleşmede belirtilen yüzde nisbetinde ücret zammı yapılır.

MADDE 27. — Azınlık hususi eğitim ve öğretim müesseselerinde - Türkçe Türk Kültürü dersi öğretmenleri hariç - ücretle çalışan öğretmen ve idarecilere 26 ncı madde esasları uygulanır.

MADDE 28. — Yabancı hususi okul ve dersanelerde Türk müdür ile Türkçe Kültür dersleri öğretmenleri 26 ncı maddenin son fıkrasına; ücretle çalışan diğer öğretmenler ise 26 ncı madde hükümlerine tabidir.

MADDE 29. — Yazılı sözleşmede tesbit edilecek ilk aylık ücret, idareci ve öğretmenin öğrenim derecelerine göre, benzeri resmî okullardaki ilk maaş miktarından az olamaz. Ders saati ile çalıştırılacak öğretmenlere verilecek ilk ders saati ücreti, benzeri resmî okullardaki öğretmenlerin ilk aldıkları maaşın okutmaya mecbur oldukları ders saatine bölünmesinden çıkacak miktardan az olamaz.

MADDE 30. — Yazılı sözleşmede kararlaştırılan ücret, her ay sonunda verilir.

Müdüre, idareciye, öğretmene ücretlerini haklı bir sebep olmaksızın vaktinde ödemiye müessese, bu ücretleri, geçecek her gün için % 3 fazlasıyla ödemeye mecburdurlar.

MADDE 31. — Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri, müdür, idareci ve öğretmenlerin ücretlerini - yönetmeliklere göre yükümlü buldukları görevleri yapmaları şartıyla - ders yılı içindeki tatil günlerinde, imtihan ve tatil aylarında da ödemeye mecburdurlar. Bunun hilafına yapılacak sözleşmeler bătıldır.

MADDE 32. — Talim veya manevra dolayısıyla silâh altına alınan ve bir resmî görevi olmıyan müdür, idareci ve öğretmenler, bu müddet zarfında ücret alma hakkını muhafaza ederler. Ancak, yedek subay olarak veya sair suretlerle askerî hizmet karşılığı aylık alan müdüre, idareciye ve öğretmenlere almakta buldukları bu aylık müesseseden aldıkları ücretten az ise, müessese, ilgiye aradaki farkı ödemekle mükelleftir.

Kısmî veya umumi seferberlik dolayısıyla silâh altına alınan ve bir resmî görevi olmıyan müdür, idareci ve öğretmenler hakkında - müessese faaliyetine devam ediyor ise - bu maddenin birinci fıkrası uygulanır.

İlk muvazzaf askerlik hizmeti için silâh altına alınan müdüre, idareciye ve öğretmenlere normal askerlik müddetince ücret verilmez.

Müessese ile müdür, idareci ve öğretmenler arasındaki yazılı sözleşme belirli bir müddeti ihtiva edip de bu süre ilgililerin silâh altında buldukları sırada kendiliğinden sona eriyorsa, yazılı sözleşmenin bitiminden itibaren, müessese, ücret ödemekle mükellef tutulamaz.

MADDE 33. — İki aya kadar olan hastalıklarını resmî bir tabip veya resmî bir hastane raporu ile tevsik eden müdür, idareci ve öğretmenlerin ücretleri tam olarak müessese tarafından ödenir.

İki aydan fazla süren hastalıklarını tam teşekküllü bir hastane raporu ile tevsik eden ve hususi okullar Emekli Sandığına dâhil müdür, idareci, öğretmenlerden beş yıla kadar hizmeti olanlara altı ay; beş yıldan on yıla kadar hizmeti olanlara bir yıl; on yıldan fazla hizmeti olanlara tam ücretli izin verilir. Bu maddelerin ücretlerini hususi okullar Emekli Sandığı öder.

MADDE 34. — Müdür, idareci ve öğretmenlerin hamilelikleri halinde, ilgililer, doğumdan önce üç, doğumdan sonra da üç hafta izni sayılırlar. Hamilelerin bu 45 günlük ücretleri veya doğumun 15 gün daha istirahatı gerektirdiği resmî bir tabip raporu yahut resmî bir hastane raporu ile tevsikedilmesi halinde, iki aylık ücretleri tam olarak ödenir. İki aydan fazla istirahatı gerektiren doğum hallerinde 33 ncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

MADDE 35. — Müdürün, idareci veya öğretmenin ölümü sebebiyle eşi ve çocuklarına; bunlar bulunmadığı takdirde geçimi kendisine bağlı ailesi fertlerine, müteveffanın aylık ücretinin üç mislinden az olmamak üzere, ölüm tazminatı verilir.

MADDE 36. — Yazılı sözleşme süresi sonunda sözleşmenin yenilenmemesinden dolayı müdürün, idarecinin, öğretmenin işine son verilmesinde veya kendi arzularıyla ayrılmalarında anlaşmazlık olursa, taraflar arasında akdedilmiş sözleşme esasları da dikkate alınmak şartıyla Millî Eğitim Bakanlığı son kararı verir.

MADDE 37. — Hususi eğitim ve öğretim okullarının ve okul derecesine sahip hususi meslek müesseselerinin müdür, idareci ve öğretmenleri, benzeri resmî okullardaki müdür, idareci ve öğretmenlerin istifade edecekleri şehir içi, yurt içi ve yurt dışı indirimli taşıt tarifelerinden faydalandırılırlar.

MADDE 38. — Hususi eğitim ve öğretim kurumlarının müdür, idareci ve öğretmenleri, tören ve teşrifatta resmî okullar müdür, idareci ve öğretmenlerinin haklarını haizdirler. Şu kadarki protokolda resmî okullardan sonra gelirler.

MADDE 39. — Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri başka bir emeklilik rejimine tabi bulunmayan müdür, idareci, öğretmen ve memurlarının hastalık hallerinde ücretlerini vermek ve malûl-lük, emeklilik hallerinde geçimlerini sağlamak maksadıyla, müşterek bir «Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri Emekli Sandığı» kurarlar.

Bu emekli sandığından hangi müesseselerin ve personelin hangi şartlarla faydalanacaklarını sandık statüsü tâyin eder.

Müesseselere yapılacak yardımlar

MADDE 40. — Teftiş ve denetleme sonucunda lâıyk görüldüğü takdirde Türk hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin eğitim ve öğretim çalışmalarına, yapacakları denemelere ve -bu kânunun ilgili hükümleri çerçevesi içinde kalmak suretiyle- kuracakları yahut tevsi edecekleri yeni binalara Devlet, maddeten ve manen yardım eder.

Bu maksatla :

1. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde, muadeleti onaylanmış olup da yeteri kadar gelişmemiş, maddi sıkıntı ve sarsıntı içinde bulunan müesseselere «hususi eğitim ve öğretim müesseselerine yardım» adı altında bir fasıl açılır.

2. Resmî kadrolu öğretmenlik, idarecilik ve müzakerecilik görevi alabilirler.

3. Yeni inşa edilen veya büyük çapta tamirat ve genişletmeye ihtiyaç duyan hususi eğitim ve öğretim müesseseleri, inşaat bedelinin % 25 ini geçmemek şartıyla Başbakanlığın delâleti ile hususi ve resmî Bankalardan kredi temin ettikleri takdirde 5 yıl vâdeli olarak % 5 faizle kendilerine kredi açılır ve bu yolda açılan kredi ile kendilerine yapılan ikrazattan dolayı Muamele Vergisi veya her hangi bir resim ve ücrete tabi kılınmazlar.

MADDE 41. — Millî Eğitim Bakanlığı her yıl okul mevcudunun % 3 ünü aşmamak şartıyla hususî okullara yatılı iseler parasız yatılı, yatısız öğrenci alınmasını o okulun Türk olan müdür başyardımcısı veya yardımcıının mütalâasını alarak gönderebilir. Yatılı öğrenci miktarı % 3 ü bulmuş ise % 2 nispetinde de yatısız ve % 2 nispetinde de indirmeli öğrenci kabulünü okuldan istiyebilir. Bunları sınavlı veya sınavsız olarak kabul etmek ve bunlardaki nitelikleri tespit etmek okul idaresine aittir.

Teftiş ve kontrol

MADDE 42. — Her derece ve vasıftaki hususi eğitim ve öğretim müesseseleri teftiş ve kontrol (denetleme) yetkisini taşıyan ilgililer tarafından teftiş ve kontrol edilebilir.

MADDE 43. — Müesseselerin teftiş ve denetlemeleri, benzeri resmî kurumlarda uygulanan esaslara göre yürütülür.

MADDE 44. — Hususi bir eğitim ve öğretim kurumunun teftiş ve kontrolü sonuna gösterilen lüzum üzerine, Millî Eğitim Bakanlığı o müesseseye geçici olarak sorumlu bir müdür tayin edebilir. Bu geçici müdür o müessesenin idaresini, öğretimini ve eğitimini düzene koyup personeli yetiştirinceye kadar o kurumun başında sorumlu müdür olarak kalır ve görevinden ancak Millî Eğitim Bakanlığının muvafakati ile ayrılabilir.

MADDE 45. — Hususi öğretim ve eğitim müesseseleri, resmî teftiş ve kontrol neticesinde Bakanlıkça kendilerine yapılacak uyarıcı, yol gösterici fikir ve direktifleri en iyi niyetle yerine getirmekle mükelleftirler.

İdareci veya öğretmenlerin tabi oldukları yasaklar

MADDE 46. — Her derecedeki hususi okullarda çalışan öğretmenlerin kendi çocukları, torunları kardeşleri ve kardeş çocukları ile kendi velâyeti altında olup ailesi içinde ikamet eden evlâtlık ve benzerleri hariç olmak üzere kendi öğrencilerine hususi ders vermeleri yasaktır. Ancak buldukları okul öğrencilerinden bütünlemeye kalanlar ile sınıf seviyesine göre geri bulunanları yetiştirmek isteyen öğretmenler okul aile birliği yönetmeliği esaslarına uygun olarak okul idaresinin tesbit edeceği yerde ve zamanda kurslar açabilirler ve durumu Millî Eğitim Müdürlüğüne haber verirler.

Bunun aksine hareket eden öğretmenler hususi eğitim ve öğretim kanununun 51 nci maddesinin 3 ncü fıkrası delâletiyile meslekten çıkarılırlar.

MADDE 47. — Bu sebeple cezalandırılmış olan idareci ve öğretmenlerin Millî Eğitim Bakanlığına vâkı olacak itirazlarını Millî Eğitim Talim ve Terbiye Dairesi tetkik ederek kesin olarak karara bağlar.

MADDE 48. — Resmî müesseselerde ve okullarda vazifeli olanların hususi eğitim ve öğretim müesseselerinde alacakları ek görevlerden dolayı alacakları ücretleri girdikleri müessese ile serbest anlaşma esasına göre aralarında tesbit ve tayin ederler. Böyle bir anlaşma mümkün olmazsa veya anlaşmazlık çıkarsa mükellef oldukları ders saati bakımından resmî okullardaki esaslar uygulanır.

İdareci ve öğretmenlerin cezalandırılması:

MADDE 49. — İdareci veya öğretmenlere, işledikleri suçların mahiyet ve derecelerine göre aşağıdaki cezalar verilir :

1. İhtar,
1. Tevbih,
3. Ders ücreti kesilmesi,
4. (Bir günden bir aya kadar) ücret kesilmesi,
5. İstifa edilmiş sayılmak,
6. Meslekten çıkarılmak,

Bu cezaların uygulama tarzı ve mahiyetleri bir yönetmelikle tesbit ve izah edilir ve bu yönetmelikler Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Heyetinin tasdikinden sonra yürürlüğe girer. Resmî okulların yönetmeliğinde aynı cezalar mevcut ise hususi okulların yönetmeliği de buna uyumak zorundadır.

Ceza veren kurullar ve makamlar

MADDE 50. — *Denetim ve kontrol (Denetleme) sonuçlarına göre :*

a) *Asıl ve ilköğretim okulları ile kurs, dersane ve yurtların idareci ve öğretmenlerine verilecek cezaların, hususi eğitim ve öğretim kurumlarından da katılacak birer temsilci ile «Vilâyet disiplin kurulu»,*

b) *Orta dereceli kurumların idareci ve öğretmenlerine verilecek cezaları ise, Millî Eğitim Bakanlığı disiplin kurulu tâyin eder.*

MADDE 51. — *İhtar cezası, aşağıdaki makamlar tarafından doğrudan doğruya verilir. Bu ceza, ilgiliye yazılı olarak bildirilir. İtiraz edilemez ve sicile geçmez.*

1. *Millî Eğitim Bakanı*
2. *Vali,*
3. *Millî Eğitim Müdürü,*
4. *Kurumun sorumlu müdürü.*

MADDE 52. — *Tevbih cezası yukarıda sayılı makamlar tarafından verilir; sicile geçer; şu kadarki müessesenin sorumlu makamı tarafından verilmiş ise bir üst makama vâkı olan itirazdan sonra sicile geçebilir.*

MADDE 53. — *Ders ücreti kesilme cezası, yukarıda sayılan makamlar tarafından her biri ile kendi emir ve icra yetkisine göre verilir ve uygulanır.*

MADDE 54. — *Olağanüstü veya acele hallerde müessesenin sorumlu müdürü, idareci veya öğretmenleri kendi sorumluluğu hakkında görevlerinden geçici olarak menedebilir ve durumdan ilgili üst makamı derhal haberdar eder.*

MADDE 55. — *İhtardan gayri cezalar sicile geçer ve bu cezalara karşı itiraz ve şikâyet yolu Devlet memurları hakkındaki usullere tabidir.*

İdareci veya öğretmenlerin taltifi

MADDE 56. — *Bir öğretim yılı içinde, eğitim ve öğretim görevlerinde üstün başarı gösterdikleri teftiş raporu ve müdürün talim sicili ile beliren özel eğitim ve öğretim müesseselerinin idareci veya öğretmenleri, ana ve ilköğretim okullarında valiliklerce, ortaokul ve liselerde ise Millî Eğitim Bakanlığınca takdirname ile mükâfatlandırılırlar. Başarının derecesi ve okulun kâr durumu müsait ise bir aylık ücret tutarı da müessese tarafından kendilerine ikramiye olarak verilir.*

MADDE 57. — *Hususi eğitim ve öğretim müesseselerinde başarı ile çalışan idareci veya öğretmenler, görgü, bilgi ve ihtisaslarını artırmak üzere kültür anlaşmalarından sağlanacak burslarla dış memleketlere gönderilirler. Bu burslardan gerekli kontenjan, Millî Eğitim Bakanlığınca ayrılır.*

Hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin muafiyetleri ve kayırlmaları

MADDE 58. — *Hususi eğitim ve öğretim maksadına tahsis edilmiş binalar ve bunların müstemilâtı, bu maksatla kullanıldıkları müddetçe Bina Vergisinden muafırlar.*

MADDE 59. — *Hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin ecnebi memleketlerden getirecekleri her türlü eğitim ve öğretim ders aletleri ve vasıtaları Gümrük Vergisi ve resimleriyle Gider Vergisinden muafırlar.*

Bunların, eğitim ve öğretime yarıyacağı ve bu müessesede kullanılacağı Millî Eğitim Bakanlığının tasdiki ile bu muafiyetlere nail olur.

Beş yıldan önce bu alet ve vasıtaların her hangi bir sebeple satılması halinde tabi oldukları Gümrük Vergisi ve resimleriyle Gider Vergisinin % 25 i bunlardan tahsil olunur.

MADDE 60. — Türk hususi eğitim ve öğretim müesseseleri :

a) Devletlerarası anlaşma yolu ile sağlanan dış kültürel yardımlardan Millî Eğitim Bakanlığının uygun bulduğu ölçüde,

b) Gelişmelerini sağlayacak projeler için dış kültürel tesis veya teşekküller tarafından yapılacak yardımlardan ise Millî Eğitim Bakanlığının tasvibinden sonra faydalanabilirler. Şu kadar ki, hususi hukuka göre yapılacak hibe ve teberrular, bu hüküm dışındadır.

MADDE 61. — Yeni açılacak hususi Türk eğitim ve öğretim müesseselerine, Millî Eğitim Bakanlığının veya mahallî Hükümetin aracılığı ile Maliye Bakanlığı, Millî Emlâk, belediyeler ve özel idareler tarafından bedelsiz olarak veya uygun kıymet takdiri ile kendilerine gayrimenkul tahsis ettirilebilir. Bu gayrimenkullerden 10 yılı aşmadan tahsis gayesi dışına çıkanlar bu idarelerin bu müesseselerden kendilerine bağışladığı değer pahası istiyebilir.

MADDE 62. — Halen hususi eğitim ve öğretim müesseselerinde çalışan müdür, müdür yardımcısı ve diğer idareci ve öğretmenlerin vazife karşılığı aldıkları ücret bakımından müktesep hakları saklı tutulmuştur.

Bu öğretmenlerin başka vazifelere geçmeleri halinde bu müesseselerde geçirdikleri müddetler borçlanma yolu ile emeklilik hakkına mahsubedilir ve kıdemlerine eklenir.

MADDE 63. — Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri, ders yılının birinci gününün sonuncu çalışmalarını bir yönetmelikle tesbit ederler. Ancak okulların bu müddet içerisindeki asgari ders gününü tesbit ve tayin etmek Millî Eğitim Bakanlığına aittir.

Öğretime başlamanın ilk haftası bir ders yılının kapsadığı küçük büyük bütün tatil günlerinin miktarını, başladığı ve bittiği günleri, okulun bulunduğu coğrafi mevkie, iklim şartlarına ve öğretmenlerin umumi isteklerine uyarak tesbit etmek okulun öğretmenler meclisine aittir.

MADDE 64. — Muadeleti tanınmamış olan bir hususi okulun ara sınıflarından ayrılıp muadeleti tanınmış hususi diğer bir okula girmek isteyen öğrenciler, öğretim yılı başladıktan sonra bir ay içinde, girmek istedikleri okulun öğretmenlerinden kurulacak bir komisyon tarafından imtihan edilirler. Öğrencinin kabul edileceği sınıf bu komisyon tarafından bir tutanakla tesbit ve tayin olunur. Bu tutanağın bir nüshası Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilir. Bu öğrenciler, komisyonun tesbit ettiği sınıftan yukarısına devam ettirilemezler.

MADDE 65. — Ecnebi dil öğreten hususi okullardan birinden diğerine veya diğer bir resmi okula nakil, mevcut yönetmeliklere ve Millî Eğitim Bakanlığının emirlerine tabidir.

MADDE 66. — Hususi eğitim ve öğretim müesseselerinin Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisinden hangi ölçülerde ve ne kadar müddet için muaf tutulacakları bu kanunlarda yapılacak değişikliklerle sağlanacaktır.

MADDE 67. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 68. — Bu kanun hükümlerinin yürütülmesine Millî Eğitim ve Maliye bakanlıkları memurdur.

Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Âme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi (2/617)

3 . 12 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Âme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okullarda vazifeli öğretmenlerin sosyal güvenlikleri hakkındaki kanun teklifim gereğiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin ifasını emirlerinize arz ederim.

Kırşehir Milletvekili
M. Erdemir

GEREKÇE

Türkiye'de özel okulları, özel teşebbüs tarafından açılmış özel okullar, âme menfaatine hâdin dernekler tarafından açılmış ve kâr gayesi gütmeyen özel okullar diye iki katagori içinde mütalâa etmek icabeylemektedir.

Kanun teklifimizin hedefi kâr gayesi ile açılmış bulunan ve mülkiye ve işletmesi özel teşebbüse aid olan okulların öğretmenlerinin sosyal güvenliklerini teminat altına almak olmayıp, âme menfaatine hizmet maksadiyle kurulmuş olan dernekler tarafından açılmış olan ve kâr ve kazanç gayesi gütmeyen ve Millî Eğitim Bakanlığının denetimi altında çalışan özel okullar öğretmen ve idarecilerin sosyal güvenliklerini sağlamaktır.

Bu çeşit özel okulun sayısı bir - iki rakamını geçmemekte olup, mevcudolanlar da yıllardan beri memleket eğitimine değerli hizmetler görmektedirler. Bunlardan biri Büyük Atatürk'ün irşatları ile 1928 yılında kurulmuş olan Türk Eğitim Derneği tarafından 1932 de açılıp bugüne kadar her gün biraz daha gelişerek memleket maarifine değerli hizmetler gören Ankara Türk Eğitim Derneği Kolejidir.

Yabancı bir dilin bir Türk kolejinde de öğrenilebileceği kolej işletip yabancı dille öğretim yapmaya millet olarak kaadir ve ehil olduğumuzu ispat ve teyit maksadiyle Ulu Önderin irşatları ile 30 küsur sene evvel kurulmuş ve işletmekte olan bu Kurumun hayırlı ve faydalı hizmetlerini sayıp dökmeyi zait addederim. Zira bu hizmetleri herkesçe malûm ve müsellemidir. Bugün öğretmen ve idarecilerine 8,5 milyon lira yıllık ücret ödediğini, beş binin üzerinde öğrencisi bulunduğunu söylemek yurt eğitimine yaptığı müessir ve faydalı hizmetin azametini ifadeye kâfidir sanırım.

İşte bu dev hizmetlerini zevkle yâdettiğimiz bu müessesese ehil ve muktedir öğretmen sıklığına çekmekte ve ehil, muktedir öğretim üyelerinin ilk fırsatta bünyesinden kopmasının zararlarını telâfi edememektedir.

Öğretmen ve idarecilerinin yarısından fazlası resmî okullarda ek görevlidirler. Bir kısım fen dersleri öğretmenleri de Etibank, Sümerbank gibi müesseselerde çalışan mühendis ve kimyager gibi meslekleri öğretmenlik olmıyan kimselerdir.

Ek görevli resmî okul öğretmenleri ve idarecileri istedikleri anda işlerini bırakabilmekte ve bırakmakta, koleje üvey evlât gibi muamele yapabilmeleri bulunmaktadır. Mesleki öğretmenlik olmıyanların da bir asli öğretmen kadar faydalı olabilceği elbette münakaşa götürür.

Bütün bu mahzarların izalesi yolu ve çaresi bu dernek kolejinin öğretim üyelerini sosyal güvenliğe kavuşturmaktadır.

Aynen resmî okullar öğretmenleri gibi âmme fonksiyonu ifa eden ve âmmenin malı olan bir müessesede çalışan bu öğretmenlere resmî okul - öğretim üyelerine tanınan sosyal güvenlik hakkının tanınmaması, kâr gayesiyle açılmış olan ve özel teşebbüs tarafından işletilmekte olan okullar öğretmenlerinin statülerine tabi tutulmaları adalet ve hakkaniyet esaslarına aykırı bir tutumdur. Bu adaletsizliğin telâfisi âmme menfaatine hâdim cemiyetler tarafından açılmış bu gibi okul öğretim üyelerinin resmî okul öğretmenleri gibi emeklilik hakkından faydalanmaları ile - mümkün olabilecektir.

Nitekim, 6585 sayılı Kanunla azınlık okulları Türk ve Türkçe öğretmenlerine, 6388 sayılı Kanunla Devlet Tiyatrosunda ücretle veya mukavele ile çalışan sanatkârlara, 5375 sayılı Kanunla yüksek öğretim öğrenci - yurtları ve aşevlerinde çalışan müdür, müdür muavini ve memurlara emeklilik - hakkı tanınmıştır.

Yurdumuzun eğitim hizmetinde bu gibi kâr gayesi gütmeyen ve âmme hizmet gayesiyle kurulmuş bulunan teşekküllerin açıkları okullarını ne derece faydalı olacağı Türk Eğitim Derneğinin açılmış bulunduğu kolejin faydalı ve hasbi çalışmaları ile ispat edilmiştir. Bu çıkışın feyizli şekilde gelişmesi için emsali müesseseye daha iyi ve daha rahat ve ciddi çalışma imkânlarının tanınması lâzımdır.

Bu müesseselere kaderini bağlayacak ve mesaisini bu okullara teksif edecek öğretim üyesi temin edebilmek için bu gibi müesseseler öğretim üyelerine emeklilik hakkının verilmesi suretiyle sosyal güvenliklerinin sağlanması lâzımdır.

Bu takdirde en iyi öğretim üyeleri ile örnek bir tahsil müessesesi haline süratle gelecek, bünyevî gibi görülen bâzı arazlar süratle düzelecektir.

Emekli Sandığı borçlandırılmak, sigorta kurumundaki primlerini almak suretiyle en ufak bir malî külfete uğramadan bu işi başaracaktır. Esasen Türk Eğitim Derneği Kolejinin bugünkü öğretim üyesi sayısı - 250 civarında, bu rakam büyük bir külfeti icabettirmez.

Teklifimizin kabulü Türk eğitimine hizmet olacaktır.

KIRŞEHİR MİLLETVEKİLİ MEMDUH ERDEMİRİN TEKLİFİ

Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Umumi menfaatlara hizmet eden dernekler tarafından kazanç gayesi takibedilmeksizin açılmış olan ve Millî Eğitim Bakanlığının denetine tabi tutulan ilk ve orta dereceli okullarda aylık ücretle çalışan öğretmenlerin bu okullarda geçen hizmetleri, intisap tarihlerinden itibaren aynen resmî okullarda geçmiş gibi sayılarak kendilerine emeklilik hakkı tanınır.

MADDE 2. — Bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay içinde Emekli Sandığına müracaat edecek bu gibi öğretmenler maaş ve dereceleri ve geçmiş hizmet yıllarının tamamı nazara alınarak borçlandırılır.

5417 sayılı Kanun gereğince ihtiyarlık sigortasına ödedikleri primler, bu kurum tarafından Emekli Sandığına devredilir ve bu meblâğ Emekli Sandığına borçlanılacak miktarla takas ve mahsubedilir.

MADDE 3. — İşbu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye Bakanı ve Millî Eğitim Bakanı yürütür.

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi (2/618)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Gerekçesi ile birlikte leffen takdim ettiğim «Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri» hakkındaki kanun teklifimin kanunlaşması için gereğini saygı ile rica ederim.

5. 12. 1963

Adana Milletvekili <i>K. Sarıbrahimoğlu</i>	Konya Milletvekili <i>F. Özlen</i>	Adana Milletvekili <i>M. Geçioğlu</i>	Kayseri Milletvekili <i>M. Göker</i>
Adıyaman Milletvekili <i>M. Deniz</i>	Maras Milletvekili <i>E. Kaplan</i>	Sinop Milletvekili <i>M. Kaptan</i>	Sakarya Milletvekili <i>Y. Ulusoy</i>
Antalya Milletvekili <i>N. Kerimoğlu</i>	Adana Milletvekili <i>H. Aksoy</i>	Tokat Milletvekili <i>Z. Kocamemi</i>	Hatay Milletvekili <i>Ş. Inal</i>
Aydın Milletvekili <i>M. Ş. Koç</i>	Antalya Senatörü <i>M. Özer</i>	Siirt Milletvekili <i>C. Aydın</i>	Antalya Milletvekili <i>İ. Ataöv</i>
Antalya Milletvekili <i>E. Ağva</i>	Sakarya Milletvekili <i>M. Güven</i>	Kırklareli Milletvekili <i>H. T. Uzun</i>	Antalya Milletvekili <i>R. Eker</i>
Çorum Milletvekili <i>H. İncesulu</i>	Diyanbakır Milletvekili <i>Ş. Arslan</i>	Amasya Milletvekili <i>K. Karan</i>	Çanakkale Milletvekili <i>Ş. İnan</i>
Niğde Milletvekili <i>M. Altınsoy</i>	Neşehir Milletvekili <i>R. Demirsoy</i>	Manisa Milletvekili <i>M. Erten</i>	Tokat Milletvekili <i>R. Önder</i>
Maras Milletvekili <i>K. Bağcıoğlu</i>	Gümüşane Milletvekili <i>S. Savacı</i>	Adıyaman Milletvekili <i>M. Özbay</i>	İzmir Milletvekili <i>O. S. Adal</i>
Manisa Milletvekili <i>S. Çağlar</i>	İzmir Milletvekili <i>N. Mirkelâmoğlu</i>	İçel Milletvekili <i>M. A. Arslan</i>	İçel Milletvekili <i>İ. Önal</i>
Sivas Milletvekili <i>A. Altay</i>	İstanbul Milletvekili <i>S. Evren</i>	Sivas Milletvekili <i>R. Günay</i>	Sinop Milletvekili <i>M. Alicanoğlu</i>
Erzurum Milletvekili <i>C. Dursunoğlu</i>	Balıkesir Milletvekili İmza okunamadı	Ankara Milletvekili <i>M. K. Erkovan</i>	Balıkesir Milletvekili İmza okunamadı
Ankara Milletvekili <i>İ. S. Hatipoğlu</i>	Erzincan Milletvekili <i>N. Yıldırım</i>	İstanbul Milletvekili <i>H. Oben</i>	Çorum Senatörü <i>A. Çetin</i>
Erzincan Milletvekili <i>Z. Gündoğdu</i>	İstanbul Milletvekili <i>V. Özarar</i>	İstanbul Milletvekili <i>S. Sarper</i>	Kars Milletvekili <i>K. Güven</i>
İstanbul Milletvekili <i>R. Ülker</i>	Balıkesir Milletvekili <i>F. İslinyeli</i>	İstanbul Milletvekili <i>Z. Dorman</i>	Malatya Milletvekili <i>H. Z. Özkan</i>

G E R E K Ç E

Türkiye'de özel okulları, özel teşebbüs tarafından açılmış özel okullar, âmme menfaatine hâdim dernekler tarafından açılmış ve kâr gayesi gütmeyen özel okullar diye iki katagori içinde mütalâa etmek icabeylemektedir.

Kanun teklifimizin hedefi kâr gayesiyle açılmış bulunan ve mülkiyeti ve işletmesi özel teşebbüse aid olan okulların öğretmenlerinin sosyal güvenliklerini teminat altına almak olmayıp, amme menfaatine hizmet maksadiyle kurulmuş olan dernekler tarafından açılmış olan ve kâr ve kazanç gayesi gütmeyen ve Millî Eğitim Bakanlığının deneti altında çalışan özel okullar öğretmen ve idarecilerinin sosyal güvenliklerini sağlamaktır.

Bu çeşit özel okulun sayısı bir-iki rakamını geçmemekte olup, mevcut olanlar da yıllardan beri memleket eğitiminde değerli hizmetler görmektedirler. Bunlardan biri Büyük Atatür'ün irşatları ile 1928 de kurulmuş olan Türk Eğitim Derneği tarafından 1932 de açılıp bu güne kadar her gün biraz daha gelişerek memleket maarifine değerli hizmetler gören Ankara T. Eğitim Derneği Kolejidir.

Yabancı dilin bir Türk Kolejinde de öğrenilebileceği, kolej işletip yabancı dille öğretim yapmaya millet olarak kâdir ve ehil olduğumuzu isbat ve teyit maksadiyle Ulu Önderin irşatları ile otuz küsur sene evvel kurulmuş ve işlemekte olan bu kurumun hayırlı ve faydalı hizmetlerini sayıp dökmeyi zait addederim. Zira bu hizmetleri herkesçe malûm ve müsellemdir. Bugün öğretmen ve idarecilerine 8,5 milyon lira yıllık ücret ödendiğini, beş binin üzerinde öğrencisi bulunduğunu söylemek yurt eğitimine yaptığı müessir ve faydalı hizmetin azametini ifadeye kâfidir sanırım.

İşte dev hizmetlerini zevkle yadettiğimiz bu müessesede ehil ve muktedir öğretmen sıkıntısı çekmekte ve ehil ve muktedir öğretim üyelerinin ilk fırsatta bünyesinden kopmasının zararlarını telâfi edememektedir.

Öğretmen ve idarecilerinin yarısından fazlası resmî okullardan gelen ek görevlilerdir. Bir kısım fen dersleri öğretmenleri de Etibank, Sümerbank gibi müesseselerde çalışan mühendis ve kimyager gibi meslekleri öğretmenlik olmıyan kimselerdir.

Ek görevli resmî okul öğretmenleri ve idarecileri istedikleri anda işlerini bırakabilmekte ve bırakmakta, koleje üvey evlât gibi muamele yapabilenleri bulunmaktadır. Mesleki öğretmenlik olmıyanların da bir asli öğretmen kadar faydalı olabileceği elbette münakaşa götürür.

Bütün bu mahzurların izalesi yolu ve çaresi bu dernek kolejinin öğretim üyelerini sosyal güvenliğe kavuşturmadır.

Aynen resmî okullar öğretmenleri gibi amme fonksiyonu ifa eden ve ammenin malı olan bir müessesede çalışan bu öğretmenlere resmî okul öğretim üyelerine tanınan sosyal güvenlik hakkının tanınması, kâr gayesi ile açılmış olan ve özel teşebbüs tarafından işletilmekte olan okullar öğretmenlerinin statülerine tabi tutulmaları adalet ve hakkaniyet esaslarına aykırı bir tutumdur. Bu adaletsizliğin telâfisi amme menfaatine hâdim cemiyetler tarafından açılmış bu gibi okul öğretim üyelerinin resmî okul öğretmenleri gibi emeklilik hakkından faydalandırılmaları ile mümkün olabilecektir.

Nitekim, 6585 sayılı Kanunla azınlık okulları Türk ve Türkçe öğretmenlerine, 6388 sayılı Kanunla Devlet Tiyatrosunda ücretle veya mukavele ile çalışan sanatkârlara, 5375 sayılı Kanunla Yüksek Öğretim Öğrenci yurtları ve aşevlerinde çalışan müdür, müdür muavini ve memurlara emeklilik hakkı tanınmıştır.

Yurdumuzun eğitim hizmetlerinde bu gibi kâr gayesi gütmeyen ve ammeye hizmet gayesiyle kurulmuş bulunan teşekküllerin açtıkları okulların ne derece faydalı olacağı T. Eğitim Derneğinin açmış bulunduğu kolejin faydalı ve hasbî çalışmaları ile ispat edilmiştir. Bu çığırın feyizli şekilde gelişmesi için emsali müesseseye daha iyi ve daha rahat ve ciddi çalışma imkânlarının tanınması lâzımdır.

Bu müesseselere kaderini bağliyacak ve mesaisini bu okullara teksif edecek öğretim üyesi temin edebilmek için bu gibi müesseseler öğretim üyelerine emeklilik hakkının verilmesi suretiyle sosyal güvenliklerinin sağlanması lâzımdır.

Bu takdirde en iyi öğretim üyeleri ile örnek bir tahsil müessesesi haline süratle gelecek, bünyevi gibi görülen bazı arazlar süratle düzelecektir.

Emekli Sandığı, borçlandırmak, Sigorta Kurumundaki primlerini almak suretiyle en ufak bir mali külfete uğramadan bu işi başaracaktır. Esasen Türk Eğitim Derneği Kolejinin bugünkü öğretim üyesi sayısı 250 civarında olup bu rakam büyük bir külfeti icabettirmez.

Teklifimizin kabulü Türk Eğitimine hizmet olacaktır.

ADANA MİLLETVEKİLİ KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU VE 55 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Amme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Umumi menfaatlere hizmet eden dernekler tarafından kazanç gayesi takibedilmeksizin açılmış olan ve Millî Eğitim Bakanlığının denetine tabi tutulan ilk ve orta dereceli okullarda aylık ücretle çalışan öğretmenlerin ve idarecilerin bu okullarda geçen hizmetleri resmî veya özel okullarda mesleke başladığı tarihlerden itibaren aynen resmî okullarda geçmiş gibi sayılarak kendilerine 5434 sayılı Kanun gereğince emeklilik hakkı tanınır.

MADDE 2. — Bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay içinde Emekli Sandığına müracaat edecek bu gibi öğretmenler ve idareciler maaş ve dereceleri ve geçmiş hizmet yıllarının tamamı nazara alınarak borçlandırılır.

5417 sayılı Kanun gereğince ihtiyarlık sigortasına ödedikleri primler, bu kurum tarafından Emekli Sandığına devredilir ve bu meblâğ Emekli Sandığına borçlanılacak miktarla takas ve mahsubedilir.

MADDE 3. — İşbu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye Bakanı ve Millî Eğitim Bakanı yürütür.

Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

Geçici Komisyonu

9 . 1 . 1964

Esas No. : 1/539, 2/581, 2/617, 2/618

Karar No. : 3

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 13 . 9 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Özel Öğretim kurumları kanun tasarısı» ile C. Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in «Hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanunu teklifi», Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in «Amme menfaatine hizmet gayesi ile kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi», Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, «Amme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun» teklifi ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet tasarısının esas alınması kararlaştırıldı ve bu suretle maddelere geçildiğinde :

Madde 1. — Tasarının 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — Tasarının 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — Her derecedeki okullarla, haberleşme ile öğretim yapan kurumlara Millî Eğitim Bakanlığının; dersane, kurs, biçki - dikiş yurtları ve benzeri kurumları için valilikçe açma izni verileceğini âmirdir. Daha önemli kurumların Bakanlığa, ikinci derecedekilerin ise valiliklere bırakıldığı aşikârdır. Ancak, özel sebeplerle ikinci plânda görüldüğü halde büyük önem ifade eden konular meydana çıkabilecektir. Bu bakımlan izin verme yetkisini ikiye ayırmayıp bir makamda toplamak daha uygun görülmüştür. Millî Eğitim Bakanlığı, varacağı prensiplere ve karşılanması muhtemel durumlara göre hazırlıyaacağı yönetmeliklerle valiliklere yetki verebilir. Bu sebeplerle tasarıda öğretim kurumlarını sayan ve yetkiyi ayıran cümleler kaldırılmıştır. Madde nin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi uygun görülmüştür.

«Özel Öğretim Kurumu açabilmek için önce» «kurum açma izni alınır»

Buna izin Millî Eğitim Bakanlığınca usulüne göre verilir.

Madde 4. — Bu maddedeki ifadeyi tasarının başlığına uydurmak ve uygulamada yanlış anlama meydan bırakmamak için maddedeki «Okul» kelimesini «Öğretim kurumu» olarak değiştirerek lüzumu hâsıl olmuştur. Madde buna göre düzenlenmiştir :

«Özel bir öğretim kurumu açacak gerçek veya tüzel kişilerden istenecek» en az ödenmiş sermaye şartı «Tüzükle tesbit edilir».

Madde 5. — Türkiye'de yeniden yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişilerin özel öğretim kurumu açamayacakları bu maddede derpiş edilmektedir. Ancak bu kanun hükümlerine göre kurulmuş olan okullarda millî eğitim amacına uygun olarak öğretim elemanı, ders araç ve gereçlerinin yardım suretiyle verilmesine imkân tanımakla bu kurumların daha semereli çalışabilecekleri komisyonumuzca düşünülmüş olup buhususu temin için maddeye aşağıdaki fıkranın ilâvesi kararlaştırılmıştır :

«Yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek veya tüzel kişiler adına, her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar.

Ancak bu kanun hükümlerine göre kurulmuş özel okullara, Türk millî eğitimin amaçlarına uygun olarak çalışmak üzere öğretim elemanı ve ders araç ve gereçleri yardımında bulunabilirler».

Madde 6. — Özel öğretim kurumlarının «Türk kanunlarına göre kurulacak özel hukuk tüzel kişilerine» devri ve işletilmesi bahis konusu olurken, gerçek kişilerin de bu kurumlara sahibolup ola-

mıyacıkları hususu komisyonumuzda görüşülmüş ve gerçek kişilere de devrinde bir mahzur olamayacağı sonucuna varılmıştır. Bu sebeple madde tüzel kişilerine kelimelerinden sonra «Veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişilere» kelimeleri ilâve edilmiştir.

Bu kurumların Türk kanunlarına göre kurulacak özel hukuk tüzel kişilerine veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişilere devrine imkân verileceği ifade edilmekte ise de bu devir işinin ancak kurumların, kurucularının veya yetkililerinin arzuları ile yapılabileceğinin açıklanmasında komisyonumuz fayda mülâhaza etmiştir. Bu sebeple 6 ncı maddenin ikinci satırında «Kurumlarının» kelimesinden sonra «Kurucularının veya yetkililerinin arzusu ile» kelimelerinin ilâvesi kararlaştırılmıştır. Madde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir :

«Yabancılar tarafından açılmış özel öğretim kurumlarının, kurucularının veya yetkililerinin arzusu ile, Türk Kanunlarına göre kurulacak özel hukuk tüzel kişilerine veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişilere devri ve bunlar tarafından işletilmeleri mümkündür.

Bu takdirde, bu öğretim kurumlarının yönetim ve eğitim, öğretim özelliklerinden korunması faydalı görülenler Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur.»

Madde 7. — Bu maddede belirtilen haller geçici ve birçok yönden özellik ifade edeceğinden Türk uyruklu çocukların bu şekilde açılmış olan öğretim kurumlarına devamları mahzurlu müतालâa edilmiş ve maddeye çocuklarımızın bu kurumlara devamlarını engelliyen bir paragraf ilâve edilmiştir. Böylece 7 ncı madde:

«Milletlerarası anlaşmalar gereğince Türkiye'de belirli bir süre kalacak olan yabancıların çocukları için yurdumuzda geçici olarak öğretim kurumu açılmasına Dışişleri ve İçişleri Bakanlıklarının müतालâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak teklif üzerine Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

Türkiye Cumhuriyeti uyruklu çocuklar bu kurumlara kayıt ve kabul edilemezler.

Madde 8. — Bu madde uygulanmasında güçlükler ve umumî efsâra aksinde yanlış tefsirlere, dolayısıyla bâzı ihtilâtlara sebebiyet verecek nitelikte görülmüş olduğundan tasarıdan çıkarılması, Millî Eğitim Bakanlığının bu konuda teamüllerine göre hareket etmekte serbest bırakılması uygun müतालâa edilmiştir.

Madde 8. — Tasarının 9 ncü maddesi 8 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Bu maddenin son paragrafında açma iznini verecek makamın tasrih edilmesi daha uygun görüldüğünden «makamın» kelimesi yerine «Millî Eğitim Bakanlığının» kelimeleri konmuştur. Bu durumda madde:

Özel Öğretim Kurumu açma izni belgesinin verilebilmesi için Kurumun bina veya binalarının tapu veya sözleşme ile kurucunun tasarrufunda bulunduğu, kullanılış maksatlarına her bakımdan uygun ve yeterli olduğunun ve belli bir öğrenci sayısı esas alınmak suretiyle, kurumun ihtiyacını karşılayabileceğinin ilgili merciler tarafından kesin şekilde tesbit edilmiş bulunması gerektir.

Yüksek dereceli okullar için birinci fıkraya dâhil Millî Eğitim Bakanlığı yetkisi, Millî Eğitim Bakanlığınca kendi teşkilâtına dâhil kurumlara, lüzumu halinde üniversitelerden alınacak öğretim üyelerinden müteşekkil bir uzmanlar heyeti tarafından kullanılır.

Bu heyete dâhil kişilere ifa edecekleri hizmetler için yönetmeliğe göre tâyin edilecek ücretler Millî Eğitim Bakanlığınca ödenir.

Üniversiteler Millî Eğitim Bakanlığınca istenen nitelikte öğretim üyelerini usulüne göre tesbit ve Millî Eğitim Bakanının emrine hazır bulundurmakla ödevlidirler.

Kurum açma izni belgesinin verilmesine esas teşkil eden hususlardan her hangi birinde değişiklik yapılması, açma iznini vermiş olan Millî Eğitim Bakanlığının onayına bağlıdır.

Madde 10. — Tasarının 11 ncü maddesi 10 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — Bu maddenin ikinci fıkrasında «çalışacakları» kelimesinden sonra «husus» kelimesinin ilâvesine lüzum görülmüştür.

Bununla beraber bu maddenin birinci fıkrasında atıf suretiyle geçen 10 ncü maddenin, madde-lerdeki sayıların değişmesi dolayısıyla 9 olarak tashihi gerekmiştir.

Buna göre madde :

«Bir özel öğretim kurumunda öğretime başlıya bilmek için «öğretime başlama izni» alınır. Bu izin, kurum açma izni belgesine sahip kurucuya Millî Eğitim Bakanlığınca verilmesi aşağıdaki hususların yerine getirilmesine bağlıdır:

1. Kuruma ait ders araç ve gereçleriyle lâboratuvarların ve kitaplığın maksat ve ihtiyaca yeterli görüldüğü kesin teftiş raporuna veya yüksek dereceli okullar için 9 ncu maddede yazılı uzman heyeti raporuna bağlamak;

2. Kurumun yönetici, öğretmen ve hizmetlileri sayı ve nitelikleri yönünden uygun bulunmak ve bu kurumda çalışacakları hususu usulüne göre belgelendirilmiş olmak;

3. Kurumun yönetmelikleri ile müfredat programı Bakanlıkça incelenip onanmış olmak.

Öğretime başlama izni almadıkça, kurum öğrenci kaydı yapamaz.

Madde 12. — Bu maddede atıf yapılan 10 ve 12 nci maddeler sıra sayılarının değişmesi dolayısıyla 9 ve 11 olarak düzeltilmiştir.

«İleri sınıfları veya devreleri zamanla açmak isteyen kurucunun 9 ve 11 nci maddelerde aranan şartları açılacak her sınıf veya devre için, öğretim yılı başından en az 3 ay önce yerine getirmesi gerekir.

Denklik ve şartları - denkliğin kaldırılması

Madde 13. — Tasarımın 14 ncu maddesi 13 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Tasarımın 15 nci maddesi 14 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Geçici Komisyon değişikliğinin 15 nci maddesini teşkil eden tasarımı 16 nci maddesi, yüksek dereceli okullarda imtihanların nasıl yapılacağını tesbit etmektedir :

Bu okullarda kurulacak imtihan komisyonlarına bir zatın başkanlığı genel olarak esas kabul edildiğinden, bu görevin üniversiteden veya yüksek okullardan gelecek üyelerden birine verilmesi uygun mütalâa edilmiş ve 15 nci maddeye ikinci fıkra olarak geçirilen kısımda «seçilecek» kelimesinden sonra «ve biri bu kurula başkanlık edecek iki üye ile birlikte» kelimeleri ilâve edilmiştir.

İmtihanda öğrenciye daha ziyade güven gelmesi ve bâzı derslerin, aralarında bağlantı bulunması dolayısıyla okul müdürlüğünün lüzum görmesi halinde imtihan kuruluna bir üye daha katma yetkisinin bu makama tanınmasma lüzum görülmüş bu sebeple maddeye aşağıdaki şekilde yeni bir fıkra ilâve edilmiştir.

«Okul müdürlüğü, lüzum görürse dersin öğretmeninden başka bir öğretmeni daha imtihan kuruluna üye olarak katabilir.»

Tasarımın bu maddesinin ikinci fıkrasının sonunda imtihan kurulu üyelerine verilecek ücretin sadece okulun öğretmeni olan imtihan üyelerine aidolduğu kanaati uyanmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığınca tâyin edilecek ücretin okulun öğretmeni olmayan üyelere verileceğini açıkça ifade edilmesi gerekli görüldüğünden, bu maddenin 5 nci fıkrasında aşağıdaki şekilde değişiklik yapılması uygun mütalâa edilmiştir :

«İmtihan kurulu üyelerinden okulun mensuba olmayanlara verilecek ücret Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur. Ve ilgili özel öğretim kurumunca ödenir.»

«Yüksek dereceli özel okullarda diplomaya esas olan teorik ve pratik derslerin imtihanları Millî Eğitim Bakanlığınca yaptırılır.»

İmtihan kurulları, biri dersin öğretmeni olmak üzere ilgili özel okulda görevi bulunmayan üniversite öğretim üyeleri veya resmî yüksek okul öğretmenleri arasından seçilecek ve biri bu kurula başkanlık edecek iki üye ile birlikte en az üç üyeden kurulur.

Okul müdürlüğü, arzu ederse, dersin öğretmeninden başka bir öğretmeni daha imtihan kuruluna üye olarak katabilir.

İmtihan kurullarına katılacak üniversite veya bilimsel özelliğe sahip yüksek okul öğretim üyeleri, Millî Eğitim Bakanının istemesi üzerine ilgili fakülte veya yüksek okullarca, usulüne göre seçilir.

İmtihan kurulu üyelerinden okulun mensubu olmıyanlara verilecek ücret Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur ve ilgili özel öğretim kurumunca ödenir.

İmtihanların hangi derslerden olduğu ne zaman ve ne şekilde yapılacağı her özel yüksek öğretim kurumunun yönetmeliğinde gösterilir.

Kurumun kapanması ve kapatılması

Madde 16. — Tasarımın 17 nci maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — Tasarımın 18 nci maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 18. — Bu maddede «zorunlu haller dışında» sözü bâzı taktiklere bağlı kalmayı icabetirdiğinden ve esasen ondan önce «haklı sebep» göstermek kaydıyla sözü zorunlu haller dışında kelimelerinin de mânasını ifade etmiş olduğundan bu kısmın yani «zorunlu haller dışında» kelimelerinin maddeden çıkarılması yerinde görülmüştür.

«Özel bir okulun kurucusu haklı sebep göstermek, okulun yönetici öğretmen ve öğrencilerine üç ay önce yazılı olarak ihbarda bulunmak şartıyla öğretim yılı sonunda okulunu Millî Eğitim Bakanlığının izni ile kapatabilir.

Millî Eğitim Bakanlığında kapatma izni almaksızın veya yukarıda yazılı kapatma şartlarına uymaksızın okulunu kapatmış olan kurucuya tekrar özel bir öğretim kurumu açma izni verilemez.

Madde 19. — Tasarımın 20 nci maddesi 19 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 20. — Tasarımın 21 nci maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kurum bina ve tesisleri

Madde 21. — Tasarımın 22 nci maddesi 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 22. — Yurdumuzda bugüne kadar faydalı hizmetleri görülmüş bulunan yabancı öğretim kurumları binalarının hangi şartlarla yenilenmesi ve tadile tabi tutulması hususunu, işin mahiyetine uygun esaslara bağlamak ihtiyacı ile bu madde hazırlanmıştır. Mevcut binaların zamanla yıkılması, kullanılmaz hale gelmesi hali karşısında gerekli inşaa izninin Bakanlar Kurulu kararına bağlanması ihtiyaç halinde binada tadilat yapılması izninin de Millî Eğitim Bakanlığı yetkisine bırakılması uygun mütalâa edilmiş ve maddede aşağıdaki değişiklik yapılmıştır.

«Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının binaları genişletilemez, çoğaltılamaz, şubeleri açamaz; bu kurumların mevcut binalarının yerlerine kaim olmak üzere başka yerde binalar her hangi bir suretle mülk edinilemez veya kiralanamaz. Mevcut binaların yerinde yeniden bina inşa ettirilmesi, Millî Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun kararı ile olur.

Mevcut binalarda, ihtiyaç halinde yapılacak tadilat, Millî Eğitim Bakanlığının iznine bağlıdır.»

Yönetim ve öğretim üyelerinin atanması

Madde 23. — Bu maddede ikinci satırda «eğitim ve öğretimin» kelimelerinin kendilerinden sonraki kelimelere cümle içinde doğrudan doğruya bağlı olmadığını beyan ve cümlenin gayeye uygun olarak anlaşılmasını temin için «öğretimin» kelimesinden sonra «bir virgülün» konmasına lüzum hâsıl olmuştur.

Maddenin 4 nci fıkrasında ücretle ek ders ve yöneticilik verilebileceği kaydedilmiş bulunan öğretmenlerin bu hizmetleri nerede ifa edecekleri sarıh olarak ifade edilmemiştir. Bu münasebetle fıkradaki «muvafakatiyle» kelimesinden sonra «özel öğretim kurumlarında» kelimeleri ilâve edilmiştir. Bu durumda madde :

«Özel öğretim kurumlarında yönetim, eğitim ve öğretimin, asıl görevi bu kurumlarda olan yönetici ve öğretmenlerle yürütülmesi» esastır.

Her derece ve tipteki özel öğretim kurumlarının yöneticilik veya öğretmenliklerinde, en az dengi resmî öğretim kurumlarının yöneticilik veya öğretmenliklerine tâyin edilebilmek için gerekli nitelik ve şartları taşıyanlar görevlendirilebilir.

Bu esasa göre, okulların özellikleri göz önünde tutularak yönetici ve öğretmenlerinde aranılacak nitelik ve şartlar yönetmelikte belirtilir.

İhtiyaç halinde, esas görevi resmî yönetim kurullarında olan öğretmenlere, aylığı karşılığında okutmakla yükümlü olduğu ders saatlerine halel gelmemek üzere yetkili mercilerin muvafakatiyle, özel öğretim kurumlarında ücretle ek ders veya yöneticilik görevi verilebilir.

Resmî okul öğretmeni olup da kendilerine özel okullarda müdürlük veya müdür yardımcılığı gibi yönetim görevleri verilmiş bulunan öğretmenler, resmî okullarında okutmakla yükümlü oldukları ders saati bakımından, resmî okul müdür veya müdür yardımcılarında uygulanan esaslara tabidirler.

Madde 24. — Tasarımın 25 nci maddesi 24 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 25. — Tasarımın 26 nci maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 26. — Tasarımın 27 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yönetim ve eğitim - öğretim

Madde 27. — Tasarımın 28 nci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 28. — Bu maddede de diğer maddelerdeki düzene uymak için «özel öğretim kurumları eğitim» dedikten sonra «öğretim» kelimesinin ilâvesi uygun görülmüştür.

«Özel öğretim kurumları, eğitim, öğretim ve yönetim bakımlarından bu kanunla ve bu kurullarla ilgili olarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle tesbit edilen esaslar içinde Millî Eğitim Bakanlığınca lüzum görülecek tedbirleri, alırlar. Bakanlık bu tedbirlerin yerine getirilmesini belirli bir süreye bağlı tutabilir.»

Madde 29. — Tasarımın 30 ncu maddesi 29 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 30. — Tasarımın 31 nci maddesi 30 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 31. — Tasarımın 32 nci maddesi 31 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Öğrenci ücretleri

Madde 32. — Bu maddenin son paragrafının başta bulunması halinde maddeye daha açıklık geleceği mütalâa edildiğinden bu maddede bir taksim tehir yapılması uygun görülmüştür.

«Özel öğretim kurumları ücretlerinin hangi esaslara göre tesbit ve tâyin olunacağı tüzükle belirtilir.

Özel öğretim kurumlarının öğrencilerinden alacakları ücreti arttırabilmeleri öğretim yılı sonundan en az 6 ay önce yeni tarifelerini ilân etmeleri ile mümkündür.

İlâki sebepler mevcolduğu takdirde, Millî Eğitim Bakanlığının müsaadesi ile ücretlerin artırılması bu hüküm dışında da yapılabilir.»

Yönetici ve öğretmen hakları

Madde 33. — Özel okullardaki yönetici ve öğretmenler, bu kanunun yürürlüğe girişinden itibaren Millî Eğitim Bakanlığı emrinde çalışanlarla tâyin ve denetleme bakımından aynı şartlara tabi olacaklardır.

Bugüne kadar faaliyet gösteren özel okullar la «Mekâtibi Hususiyet Talimatnamesi» gereğince yine Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tabi tutulmak suretiyle çalışmalarını devam ettirmişlerdir. Bunlardan bilhassa Türk Eğitim Derneğine bağlı olarak Atatürk tarafından kurulmuş bulunan Türk Maarif Koleji «Ankara Koleji» ile İstanbul'da Darüşşafaka Lisesi gibi menafii umumiyeye hâdim derneklere dayalı müesseseler Millî Eğitim Bakanlığının yönettiği okullar derecesinde ciddi müesseseler olarak çalışmış ve memlekete faydalı elemanlar yetiştirmişlerdir. Kızılay Derneğine bağlı ebe ve hemşire okulunu da bu cümleden saymak mümkündür.

Bu okullarda yönetici ve öğretmen tâyinleri Millî Eğitim Bakanlığının resmî okullar için uyguladığı usul ile yapılmaktadır. Bu dernekler kuruluş ve amaçlarında kâr gözetmemekte ancak Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlığının yetiştiricilik konusunda büyük yükünü çekmektedirler.

Hal böyle iken bütün özel okullarda, hususiyile adı geçen derneklere bağlı okullarda çalışan yönetici ve öğretmenlerin emeklilik durumları ve bazı özlük hakları hizmetlerinin mahiyetiyle tamamen bağdaşamamaktadır. Bugüne kadar İşçi Sigortaları Kanununa bundan sonra da Sosyal Sigorta Kanununa bağlı durumdadırlar. Bu kanunun bahsettiği birçok faydalara rağmen, emekliliğe hak kazanmak için 60 yaş beklemeleri, bayanlar için ise 60 yaşa kadar ana-hik sigortasının mükellefiyetine katlanmak gibi meslekle bağdaşması güç şartlar karşısında bulunmaktadırlar.

Millî Eğitim Bakanlığınca denklikleri tanınmış olan bu okullarda çalışan, tayin ve denetlemeleri resmî okullardakine uygun olan bu yönetici ve öğretmenler, resmî okullardaki meslekdaşları gibi Emekli Sandığı Kanununa tabi tutulmak suretiyle hem kendi geleceğini, hem de mensub oldukları müessesenin çalışmalarını teminata bağlamak istegindedirler. Bu isteğin gerçekleşmesi imkânlarını görüşmek üzere komisyona davet edilen Maliye, Emekli Sandığı ve İşçi Sigortaları temsilcilerinin iştirakiyle aynı amaçla komisyonumuza havale edilmiş bulunan C. Senatosu Manisa Üyesi Ferit Aliskender, Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdem'in teklifleri incelendi :

Sosyal Sigorta Kanununun, eskiye nazaran daha geniş imkânlar bahsettiği aşikâr olmakla beraber uzun zamandan beri özel öğretim kurumlarında hizmet etmiş ve halen hizmet etmekte bulunanları Emekli Sandığına bağlanmayı istemekte bazı avantajları yönünden haklı bulunan komisyonumuz, Hükümet temsilcilerinin izahları ışığında bu isteği, özel öğretim kurumlarını düzenlemek için hazırlanmakta olan bu kanunla temin etmekte prensip ve teknik imkânsızlıklar bakımından güçlük olduğu müşahadesine varılmıştır.

Emeklilikle ilgili bir kanunun bütün münasebet ve ihtilâtları, hesaba katılarak ancak 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununda yapılacak bir tadil suretiyle tedvin etmek lâzımgeldiği, Özel öğretim kurumları Kanununa emeklilikle ilgili bir madde eklenmesinin, kanun tekniğine uyum-yacağı ve amacı sağlamaya da yetmeyeceği anlaşılmış bulunmaktadır.

Bu durum karşısında komisyonumuz görüşülmekte olan bu tasarıda yönetici ve öğretmenlerin emeklilik durumuna yer vermemenin bir zaruret olduğunu kabul etmekle beraber bu boşluğu dolduracak bir tasarinın Hükümetçe hazırlanması ve böylece özel okullarda çalışan yönetici ve öğretmenlerin huzurunun sağlanması lüzum ve temennisinin de gerekçede ifade edilmesine karar vermiştir.

Özel okullarda yöneticilik ve öğretmenlik yapanlar bir süre sonra Millî Eğitim Bakanlığı emrinde hizmet kabul etmek istedikleri takdirde özel okullarda geçen hizmet yılları kıdemlerine sayılmamaktadır. Resmî okullarla denk olan bu kurumlarda aynı şartlar içinde çalışan yönetici ve öğretmenlerin bu hizmetlerinin kıdemlerine sayılmasına fakat resmî okullar ile eşit olmayan bazı hususlar göz önünde tutularak bu sürenin tamamı yerine ancak üçte ikisinin sayılmasına komisyonumuzca temayül gösterilmiş bu hususu temin için maddeye yeni bir paragraf ilâvesi uygun görülmüştür.

«Özel okullarda çalışan müdür, diğer yönetici ve öğretmenleri ile bu kurumların kurucuları veya kurucular temsilcileri arasında hizmet akdi en az bir yıl süreli olmak kaydıyla yazılı olarak yapılır. Yazılı sözleşmeler görevin çeşidi, süresi, ders sayısı, aylık ücret veya ders saati başına verilecek ücret miktarı, terfi süreleri, zam nisbetleri ve sözleşmenin uzatılması ve fesih şartları belirtilir.

Bu şartlarda değişiklik ancak yeni bir sözleşme ile olur. Asıl görevi özel öğretim kurumlarında olan yönetici ve öğretmenlerle yapılacak sözleşmeler aylık ücret esasına göre düzenlenir.

Bu sözleşmelerde ilgililerin ihtiyari veya mecburi sosyal sigorta bağlantı ve yardımlarından faydalanma imkânlarını kısıtlayıcı tehlikeye düşürücü, önleyici şartlar hükümsüzdür.

Süresi öğretim yılı içinde sona eren sözleşmeler öğretim yılı sonuna kadar kendiliğinden yenilenmiş sayılır.

Özel okullarda yöneticilik ve öğretmenlik yapanların, Millî Eğitim Bakanlığı emrinde görev kabul ettikleri takdirde özel öğretim kurumlarında geçirdikleri sürenin üçte ikisi kıdemlerine sayılır.

Madde 34. — Bu madde, müdür, diğer yönetici ve öğretmenlere verilecek asgari başlangıç maaş veya ders ücreti miktarını dengi resmî okullardaki kıstasa bağlanmakla beraber bu kimselerin kıdemi-

ni göz önünde tutmamıştır. Bu eksikliği ikmal için Komisyonumuz maddeye paragraf eklenmesini uygun görmüştür. Madde :

«Özel okullarda müdür, diğer yönetici ve öğretmenlere dengi resmî okullarda uygulanan asgari başlangıç maaş veya ders saati ücretlerinden az ücret verilemez.

Yazılı sözleşme yapılırken ücret tesbitinde öğretmenin meslekteki kıdemi de göz önünde bulundurulur.»

Madde 35. — Tasarının 36 ncı maddesi 35 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 36. — Tasarının 37 ncı maddesi 36 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 37. — Tasarının 38 ncı maddesi 37 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 38. — Bu maddede sadece bir kelimenin tashihi yapılmış «belgelendirilen» kelimesi «belgelendiren» olarak düzeltilmiştir.

«İki aya kadar olan hastalıklarını resmî tabip veya hastane veya acele hallerde özel sağlık kurumu raporu ile belgelendiren yönetici ve öğretmenlerin aylık ücretleri tam olarak ödenir.»

Madde 39. — Bu madde özel okullarda çalışan kadın yöneticilerin ve öğretmenlerin hâmilelik halinde doğumdan önce ve sonra müstahak olacakları mezuniyet müddetini tâyin etmekte ve bu elemanlar için İşçi Statüsünü uygulamaktadır. Bu ışık altında Komisyonumuz müddetin gün ve hafta olarak tâyini yerine ilerde Sosyal Sigortalar Kanununda bu müddetlerin değişmesi ihtimalini düşünerek maddeyi sözü geçen kanuna atif suretiyle tanzimin daha uygun ve kararlı olacağı kanaatine varmıştır. Madde bu şekilde düzenlenmiştir.

«Kadın yönetici ve öğretmenlerin hâmilelikleri halinde, doğumdan önce ve sonra Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine göre izin verilir.»

Madde 40. — Tasarının 41 ncı maddesi 40 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 41. — Tasarının 42 ncı maddesi 41 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Özel öğretim kurumlarına yapılacak yardımlar

Madde 42. — Tasarının 43 ncü maddesi 42 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 43. — Bu madde lüzumuna binaen yeniden hazırlanmıştır.

Anayasanın 21 ncı maddesinin bu okulları teşvik mânası taşıması karşısında kurucularına bâzi kolaylıklar bahşedilmesi anlamı da kendiliğinden meydana çıkar. Tasarı ile birleştirilerek C. Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in teklifinde bu teşvik ve imkânlar daha geniş mikyasta yer almış bulunmaktadır. Ezcümle; hariçten gelecek ders araç ve gereçlerinin ithalinde gümrük muafiyeti, bira ve sair vergi ve resimlerden muafiyetler. Konuyu bütün inceliğiyle görüşen ve Hükümet temsilcilerinden izahat alan Komisyonumuz, bundan böyle ders araç ve gereçlerin yurdumuzda yapılabileceğini ithalâta lüzum hâsıl olmayacağını, bu durumda gümrük muafiyetinin artık bir fayda temin etmeyeceğini; bu kurumların bâzi vergilerden muaf tutulması keyfiyetinin ise belediye gelirlerine kadar sırayet edecek mahiyet taşıyacağı için reddinin uygun olacağı neticesine varılmış ve ancak teşvik sadedinde özel okul olarak kullanılan binanın vergiden muafiyetine temayül göstermiş bulunmaktadır. Bu maksatla madde aşağıdaki şekilde hazırlanmıştır :

«Mülkiyeti özel eğitim ve öğretim kurumuna aidolan binalar, özel okul olarak kullanıldıkları müddetçe Bina Vergisinden muafır.»

Teftiş ve denetleme

Madde 44. — Bu maddede yalnız teftişten bahsedilmiş olup denetlemeye yer verilmediği dikkati çekmiştir. Bu eksikliği gidermek için madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Her derece ve nitelikteki özel öğretim kurumları eğitim, öğretim ve yönetim bakımından Millî Eğitim Bakanlığınca en az yılda bir defa teftiş ve denetlemeye tabi tutulur.

Özel okulların teftiş ve denetlemeleri okulların özellik ve seviyeleri dikkate alınarak yapılır.»

Madde 45. — Bu tasarının 45 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 46. — Bu maddede teftiş ve denetlemeye tabi olan özel öğretim kurumları hakkında verilmiş olan teftiş ve denetleme raporlarının Bakanlıkça kıymetlendirildikten sonra yürürlük ifade

etmesi, maddenin bunun dışında yanlış bir anlam taşıması için aşağıdaki şekilde değiştirilerek açıklık verilmiştir:

«Sözleşmesi yürürlükte olan yönetici ve öğretmenlerden yetersizliğine, teftiş ve denetleme raporuna dayanılarak Millî Eğitim Bakanlığınca karar verilenlerle, hizmete devamında sakınca görülenlerin Bakanlıkça verilmiş olan çalışma izni iptal olunur. Ve bu durum ilgili kuruma bildirilir. Bu bildiri, sözleşmenin feshine ve ilgilinin kurumla ilişkisinin kesilmesine yeter sebep teşkil eder.»

Madde 47. — Tasarımın 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Özel Öğretim Kurumlarının yönetici, öğretmen ve
memurları hakkında uygulanacak idari ve
inzibati hükümler

Madde 48. — Üçüncü satırdaki 780 rakamı «kanun numarası», 789 olması lâzımgeldiğinden düzeltilmiştir.

«Özel okulların yönetici ve öğretmenleri hakkında, okulun bünyesine göre 789, 1702 ve 4357 sayılı kanunlarda yazılı olan ve bu okul öğretmenlerinin özelliklerine göre uygulanması mümkün bulunan cezalarla bu cezalara ilişkin aynı kanunların diğer hükümleri uygulanır.

Madde 49. — Bu maddenin 4 ncü satırında çoğul olarak kullanılması lâzımgelen «maddesi» kelimesi «maddeleri» olarak düzeltilmiştir.

«Yukardaki maddede yazılı cezalar ilk öğrenim derecesindeki özel okul öğretmenleri hakkında 1702 sayılı Kanununun 36 ve mütaakip maddelerinde yazılı İl Millî Eğitim Disiplin Kurulu, orta ve yüksek öğrenim veren özel okul öğretmenlerine Millî Eğitim Bakanlığı Disiplin Kurulu tarafından verilir.»

Madde 50. — Tasarımın 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1. — Bu maddede 3 ncü satırda «şekil, şart» kelimeleri cümle içinde «şekli, şartı» diye ifade etmek daha uygun olacağından gerekli düzeltme yapılmıştır.

«Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut özel öğretim kurumlarının, bu kanuna intibak şekli, şartı ve müddetleri tüzükle belirtilir.»

Madde 51. — Tasarımın 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 52. — Tasarımın 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 53. — Tasarımın 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Geçici Komisyon Başkanı

Ankara

M. Ete

Sözcü

Tunceli

F. Ülkü

Kâtip

Aydın

Ş. Koc

Çanakkale

Söz hakkım mahfuz

R. Sezgin

Çanakkale

Ş. İnan

Denizli

R. Şenel.

Diyarbakır

R. İskenderoğlu

Adana

Söz hakkım mahfuz

H. Aksay

Muğla

H. Baydur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı Tanım

MADDE 1. — Özel öğretim kurumları, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre idare edilen tüzel kişiler tarafından açılan her derecedeki okullar, yabancılar tarafından açılmış bulunan öğretim kurumları, haberleşmeyle öğretim yapan yerler, çeşitli kurslar, dershaneler, biçki - dikiş yurtları ve benzeri kurumlardır.

MADDE 2. — Özel öğretim kurumları Millî Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetimi altındadır.

Kurum açma izni ve şartları

MADDE 3. — Özel öğretim kurumu açabilmek için, önce «Kurum açma izni» alınır. Bu izin her derecedeki okullar ve haberleşme ile öğretim yapan kurumlar için Millî Eğitim Bakanlığınca, dershane, kurs, biçki - dikiş yurtları ve benzeri kurumlar için valiliklerce, usulüne göre, verilir.

MADDE 4. — Özel bir okul açacak gerçek veya tüzel kişilerden istenecek «En az ödenmiş sermaye şartı» tüzükle tesbit edilir.

MADDE 5. — Yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek veya tüzel kişiler adına, her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar.

MADDE 6. — Yabancılar tarafından açılmış özel öğretim kurumlarının, Türk kanunlarına göre kurulacak özel hukuk tüzel kişilerine devri ve bunlar tarafından işletilmeleri mümkündür.

Bu takdirde, bu öğretim kurumlarının yönetim ve eğitim, öğretim özelliklerinden korunması faydalı görülenler Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Özel Öğretim kurumları Kanunu Tanım

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kurum açma izni ve şartları

MADDE 3. — Özel Öğretim Kurumu açabilmek için önce, «kurum açma izni alınır.»

Bu izin Millî Eğitim Bakanlığınca usulüne göre verilir.

MADDE 4. — Özel bir öğretim kurumu açacak gerçek veya tüzel kişilerden istenecek «en az ödenmiş sermaye şartı» tüzükle tesbit edilir.

MADDE 5. — Yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek veya tüzel kişiler adına her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar.

Ancak bu kanun hükümlerine göre kurulmuş özel okullara, Türk Millî Eğitiminin amaçlarına uygun olarak çalışmak üzere öğretim elemanı ve ders araç ve gereçleri yardımıyla bulunabilirler.

MADDE 6. — Yabancılar tarafından açılmış özel öğretim kurumlarının, kurucularının veya yetkililerinin arzusu ile, Türk kanunlarına göre kurulacak özel hukuk tüzel kişilerine veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişilere devri ve bunlar tarafından işletilmeleri mümkündür.

Bu takdirde, bu öğretim kurumlarının yönetim ve eğitim, öğretim özelliklerinden, korun-

Hü.

MADDE 7. — Milletlerarası andlaşmalar gereğince Türkiye'de belirli bir süre kalacak olan yabancıların çocukları için yurdumuzda geçici olarak öğretim kurumu açılmasına, Dışişleri ve İçişleri bakanlıklarının mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak teklif üzerine, Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

MADDE 8. — Din işleri amaç veya görevleri arasında bulunan tüzel kişiler, yeniden özel okul açamaz, işletemez ve özel okul kurucusu olamazlar.

MADDE 9. — Özel bir öğretim kurumu açacak veya açılmış bir kurumu devralacak olan gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişilerinin temsilcilerinde şu şartlar aranır :

1. Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak;
2. Ağır hapsi gerektiren bir cürümden mutlak surette, şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya kasti cürümden dolayı 6 ay veya daha fazla hapis cezası ile mahkûm edilmemiş olmak;
3. Kötü bir şöhrete sahip bulunmamak,

MADDE 10. — Özel öğretim kurumu açma izni belgesinin verilebilmesi için kurumun veya binalarının tapu veya sözleşme ile kurucunun tasarrufunda bulunduğu, kullanılış maksatlarına her bakımından uygun ve yeterli olduğunun ve belli bir öğrenci sayısı esas alınmak suretiyle, kurumun ihtiyacını karşılayabileceğinin ilgili merciler tarafından kesin şekilde tesbit edilmiş bulunması gerekir.

Yüksek dereceli okullar için 1 nci fıkraya dâhil Millî Eğitim Bakanlığı yetkisi, Millî Eğitim Bakanlığınca kendi teşkilâtına dâhil kurumlarla lüzumu halinde üniversitelerden alınacak öğretim üyelerinden müteşekkil bir uzmanlar heyeti tarafından kullanılır.

Bu heyete dâhil kişilere ifa edecekleri hizmetler için yönetmeliğine göre tâyin edilecek ücretler Millî Eğitim Bakanlığınca ödenir.

Üniversiteler Millî Eğitim Bakanlığınca iste-

Geçici Ko.

ması faydalı görülenler Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 7. — Milletlerarası andlaşmalar gereğince Türkiye'de belirli bir süre kalacak olan yabancıların çocukları için yurdumuzda geçici olarak öğretim kurumu açılmasına Dışişleri ve İçişleri Bakanlıklarının mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak teklif üzerine Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

Türkiye Cumhuriyeti uyruklu çocuklar bu kurumlara kayıt ve kabul edilemezler.

MADDE 8. — Tasarının 9 ncu maddesi 8 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Özel Öğretim kurumu açma izni belgesinin verilebilmesi için kurumun bina veya binalarının tapu veya sözleşme ile kurucunun tasarrufunda bulunduğu, kullanılış maksatlarına her bakımından uygun ve yeterli olduğunun ve belli bir öğrenci sayısı esas alınmak suretiyle, kurumun ihtiyacını karşılayabileceğinin ilgili merciler tarafından kesin şekilde tesbit edilmiş bulunması gerektir.

Yüksek dereceli okullar için birinci fıkraya dâhil Millî Eğitim Bakanlığı yetkisi, Millî Eğitim Bakanlığınca kendi teşkilâtına dâhil kurumlarla, lüzumu halinde üniversitelerden alınacak öğretim üyelerinden müteşekkil bir uzmanlar heyeti tarafından kullanılır.

Bu heyete dâhil kişilere ifa edecekleri hizmetler için yönetmeliğine göre tâyin edilecek ücretler Millî Eğitim Bakanlığınca ödenir.

Üniversiteler Millî Eğitim Bakanlığınca iste-

Hü.

nen nitelikte öğretim üyelerini usulüne göre tesbit ve Millî Eğitim Bakanının emrine hazır bulundurmakla ödevlidirler.

Kurum açma izni belgesinin verilmesine esas teşkil eden hususlardan her hangi birinde değişiklik yapılması, açma iznini vermiş olan makamın onayına bağlıdır.

MADDE 11. — Bir okula ait bina veya binalar içinde, iki ayrı kurucuya ait aynı veya farklı derece veya mahiyetlerde özel okul bulunamaz. Ancak aynı bina veya bina kısmı içinde gece ve gündüz devreleri zarfında ayrı ayrı kuruculara ait öğretim kurumları faaliyette bulunabilir.

MADDE 12. — Bir özel öğretim kurumunda öğretime başlayabilmek için «öğretime başlama izni» alınır. Bu iznin, kurum açma izni belgesine sahip kurucuya Millî Eğitim Bakanlığınca verilmesi aşağıdaki hususların yerine getirilmesine bağlıdır :

1. Kuruma ait ders araç ve gereçleri ile laboratuvarların ve kitaplığın maksat ve ihtiyaca yeterli görüldüğü kesin teftiş raporuna veya yüksek dereceli okullar için 10 ncu maddede yazılı uzmanlar heyeti raporuna bağlanmak;

2. Kurumun yönetici, öğretmen ve hizmetlileri sayı ve nitelikleri yönünden uygun bulunmak ve bu kurumda çalışacaklar usulüne göre belgelendirilmiş olmak;

3. Kurumun yönetmelikleri ile müfredat programı Bakanlıkça incelenip onanmış olmak.

Öğretime başlama izni almadıkça, kurum öğrenci kaydı yapamaz

MADDE 13. — İleri sınıfları veya devreleri zamanla açmak isteyen kurucunun 10 ve 12 nci maddelerde aranan şartları açılacak her sınıf veya devre için, öğretim yılı başından en az üç ay önce yerine getirmesi gerekir.

Denklik ve şartları - denkliğin kaldırılması

MADDE 14. — İlk veya orta dereceli özel bir öğretim kurumunun resmî bir öğretim kurumuna denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanır.

Geçici Ko.

nen nitelikte öğretim üyelerini usulüne göre tesbit ve Millî Eğitim Bakanlığının emrine hazır bulundurmakla ödevlidirler.

Kurum açma izni belgesinin verilmesine esas teşkil eden hususlardan her hangi birinde değişiklik yapılması, açma iznini vermiş olan Millî Eğitim Bakanlığının onayına bağlıdır.

MADDE 10. — Tasarının 11 nci maddesi 10 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Bir özel öğretim kurumunda öğretime başlayabilmek için «öğretime başlama izni» alınır. Bu iznin, kurum açma izni belgesine sahip kurucuya Millî Eğitim Bakanlığınca verilmesi aşağıdaki hususların yerine getirilmesine bağlıdır :

1. Kuruma ait ders, araç ve gereçleriyle laboratuvarların ve kitaplığın maksat ve ihtiyaca yeterli görüldüğü kesin teftiş raporuna veya yüksek dereceli okullar için 9 ncu maddede yazılı uzman heyeti raporuna bağlamak;

2. Kurumun yönetici, öğretmen ve hizmetlileri sayı ve nitelikleri yönünden uygun bulunmak ve bu kurumda çalışacakları hususu usulüne göre belgelendirilmiş olmak;

3. Kurumun yönetmelikleri ile müfredat programı Bakanlıkça incelenip onanmış olmak.

Öğretime başlama izni almadıkça, kurum öğrenci kaydı yapamaz.

MADDE 12. — İleri sınıfları veya devreleri zamanla açmak isteyen kurucunun 9 ve 11 nci maddelerde aranan şartları açılacak her sınıf veya devre için, öğretim yılı başından en az 3 ay önce yerine getirmesi gerekir.

Denklik ve şartları - Denkliğin kaldırılması

MADDE 13. — Tasarının 14 nci maddesi 13 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Gecei Ko.

Hiçbir sınıfının denkliği bulunmayan bir okulun, mevcut sınıf veya sınıflarının denkliğinin onanabilmesi, çalışmalarının üst üste iki öğretim yılı müspet olduğuna, teftiş raporlarına dayanılarak, Millî Eğitim Bakanlığınca karar verilmesi ile mümkündür.

İlk sınıf veya sınıflarının denkliği onanmış bir okulun daha sonra açılacak müteakıp sınıf veya sınıflarının denklikleri, çalışmalarının müspet olduğu teftiş raporuna bağlanmak suretiyle açıldıkları öğretim yılı sonunda onanabilir.

İlk ve orta dereceli okullar denklik onanma işleminde ayrı bütünler sayılır.

Okulların denklik teftişlerinde yönetim ve eğitim, öğretim faaliyetleri bir arada incelenir.

MADDE 15. — İlk veya orta dereceli özel bir okulun denkliğine esas olan şart ve özelliklerini kaybettiği teftiş ve denetleme sonucunda tesbit edildiği takdirde kurumun denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kaldırılır.

MADDE 16. — Yüksek dereceli özel okullarda diplomaya esas olan teorik ve pratik derslerin imtihanları Millî Eğitim Bakanlığınca yaptırılır.

İmtihan kurulları, biri dersin öğretmeni olmak üzere ilgili özel okulda görevi bulunmayan üniversite öğretim üyeleri veya resmî yüksek okul öğretmenleri arasından seçilecek en az üç üyeden kurulur. İmtihan kurullarına katılacak üniversite veya bilimsel özerkliğe sahip yüksek okul öğretim üyeleri, Millî Eğitim Bakanının istemesi üzerine, ilgili fakülte veya yüksek okullarca, usulüne göre seçilir. İmtihan kurulu üyelerine verilecek ücret Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur ve ilgili özel öğretim kurumunca ödenir.

İmtihanların hangi derslerden olduğu, ne zaman ve ne şekilde yapılacağı her özel yüksek öğretim kurumunun yönetmeliğinde gösterilir.

MADDE 14. — Tasarımın 15 nci maddesi 14 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Yüksek dereceli özel okullarda diplomaya esas olan teorik ve pratik derslerin imtihanları Millî Eğitim Bakanlığınca yaptırılır.

İmtihan kurulları, biri dersin öğretmeni olmak üzere ilgili özel okulda görevi bulunmayan üniversite öğretim üyeleri veya resmî yüksek okul öğretmenleri arasından seçilecek ve biri bu kurula başkanlık edecek iki üye ile birlikte en az üç üyeden kurulur.

Okul müdürlüğü, arzu ederse, dersin öğretmeninden başka bir öğretmeni daha imtihan kuruluna üye olarak katabilir.

İmtihan kurullarına katılacak üniversite veya bilimsel özerliğe sahip yüksek okul öğretim üyeleri, Millî Eğitim Bakanının istemesi üzerine ilgili fakülte veya yüksek okullarca, usulüne göre seçilir.

İmtihan kurulu üyelerinden okulun mensubu olmayanlara verilecek ücret Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur ve ilgili özel öğretim kurumunca ödenir.

İmtihanların hangi derslerden olduğu, ne zaman ve ne şekilde yapılacağı her özel yüksek öğretim kurumunun yönetmeliğinde gösterilir.

Hü.

Kurumun kapanması ve kapatılması

MADDE 17. — Kurum açma izni belgesini alıp da, Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen bir mazerete dayanmaksızın, iki yıl içinde öğretime başlama iznini almıyan kurucunun kurum açma izni geri alınır.

Kurumun, öğretime başlama iznini aldığı tarihten itibaren bir yıl içinde Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen bir mazerete dayanmaksızın açılmadığı veya açılışından sonra mazeretsiz olarak sürekli şekilde bir yıl kapalı bulunduğu veya Millî Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın açılış maksadından başka maksatlarla da kullanıldığı tesbit edildiği takdirde açma ve öğretime başlama izinleri kaldırılır.

MADDE 18. — Kanun, tüzük ve yönetmeliklere veya umumi emirlere aykırı hareketi veya aykırı harekette ısrarı tesbit edilen özel öğretim kurumu, hareketinin ağırlık derecesine göre, geçici veya sürekli olarak Millî Eğitim Bakanlığınca kapatılabilir.

MADDE 19. — Özel bir okulun kurucusu haklı sebep göstermek, zorunlu haller dışında, okulun yönetici, öğretmen ve öğrencilerine üç ay önceden, yazılı olarak ihbarda bulunmak şartıyla, öğretim yılı sonunda okulunu Millî Eğitim Bakanlığının izni ile kapatabilir. Millî Eğitim Bakanlığından kapatma izni almaksızın veya yukarıda yazılı kapatma şartlarına uymaksızın okulunu kapatmış olan kurucuya tekrar özel bir öğretim kurumu açma izni verilemez.

MADDE 20. — Kapanan veya kapatılan kurum mühürlerini, yönetici, öğretmen ve öğrencilerle ilgili bütün defterlerini, dosyalarını ve diğer evrakını ilgili valiliğe devir ve teslim etmeye mecburdur. Devir ve teslimden kaçınan veya bu görevi savsıyan kurucu veya temsilcileri hakkında Türk Ceza Kanununa göre işlem yapılmakla beraber, 19 ncu maddenin son fıkrası hükmü de ayrıca uygulanır.

MADDE 21. — Açma, öğretime başlama izinlerinin verilmesi, denkliğin onanması veya kaldırılması, kurumun kapanması veya kapatılması ile ilgili kararlar Millî Eğitim Bakanlı-

Geçici Ko.

Kurumun kapanması ve kapatılması

MADDE 16. — Tasarının 17 nci maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 18 nci maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Özel bir okulun kurucusu, haklı sebep göstermek, okulun yönetici öğretmen ve öğrencilerine üç ay önce yazılı olarak ihbarda bulunmak şartıyla öğretim yılı sonunda okulunu Millî Eğitim Bakanlığının izni ile kapatabilir.

Millî Eğitim Bakanlığından kapatma izni almaksızın veya yukarıda yazılı kapatma şartlarına uymaksızın okulunu kapatmış olan kurucuya tekrar özel bir öğretim kurumu açma izni verilemez.

MADDE 19. — Tasarının 20 nci maddesi 19 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Tasarının 21 nci maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

ğınca ve Bakanlıkça uygun görülecek şekilde ilgili öğretim kurumu tarafından ilân olunur.

Kurum bina ve tesisleri

MADDE 22. — Özel öğretim kurumlarının yerleri, binaları, tesis ve müstemilâtı ile ilgili standartlar, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım, İmar ve İskân bakanlıklarının mütalâaları alınmak suretiyle Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit ve ilân olunur.

MADDE 23. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının binaları genişletilemez, çoğaltılamaz, şubeleri açılmaz; bu kurumların mevcut binalarının yerlerine kaim olmak üzere yeniden binalar inşa edilemez, her hangi bir suretle mülk edinilemez veya kiralanamaz.

Mevcut binaların ihtiyaç halinde tamirleri, Millî Eğitim Bakanlığının iznine bağlıdır.

Yönetim ve öğretim üyelerinin atanması

MADDE 24. — Özel öğretim kurumlarında yönetim, eğitim ve öğretimin asıl görevi bu kurumlarda olan yönetici ve öğretmenlerle yürütülmesi esastır.

Her derece ve tipteki özel öğretim kurumlarının yöneticilik veya öğretmenliklerinde, en az dengi resmî öğretim kurumlarının yöneticilik veya öğretmenliklerine tâyin edilebilmek için gerekli nitelik ve şartları taşıyanlar görevlendirilebilir. Bu esasa göre, okulların özelliklerinde aranacak nitelik ve şartlar yönetmelikte belirtilir.

İhtiyaç halinde, esas görevi resmî öğretim kurumlarında olan öğretmenlere özel öğretim kurumlarında, aylığı karşılığında okutmakla yükümlü olduğu ders saatlerine hâle gelmemek üzere yetkili mercilerin muvafakati ile, ücretle ek ders veya yöneticilik görevi verilebilir.

Resmî okul ve öğretmeni olup da kendilerine özel okullarda müdürlük veya müdür yardım-

Kurum bina ve tesisleri

MADDE 21. — Tasarının 22 nci maddesi 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının binaları genişletilemez, çoğaltılamaz, şubeleri açılmaz; bu kurumların mevcut binalarının yerlerine kaim olmak üzere başka yerde binalar her hangi bir suretle mülk edinilemez veya kiralanamaz. Mevcut binaların yerinde yeniden bina inşa ettirilmesi, Millî Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun kararı ile olur.

Mevcut binalarda, ihtiyaç halinde yapılacak tadilat, Millî Eğitim Bakanlığının iznine bağlıdır.

Yönetim ve öğretim üyelerinin atanması

MADDE 23. — Özel öğretim kurumlarında yönetim, eğitim ve öğretimin, asıl görevi bu kurumlarda olan yönetici ve öğretmenlerle yürütülmesi esastır.

Her derece ve tipteki özel öğretim kurumlarının yöneticilik ve öğretmenliklerinde, en az dengi resmî öğretim kurumlarının yöneticilik veya öğretmenliklerine tâyin edilebilmek için gerekli nitelik ve şartları taşıyanlar görevlendirilebilir.

Bu esasa göre, okulların özellikleri göz önünde tutularak yönetici ve öğretmenlerinde aranacak nitelik ve şartlar yönetmelikte belirtilir.

İhtiyaç halinde, esas görevi resmî yönetim kurumlarında olan öğretmenlere, aylığı karşılığında okutmakla yükümlü olduğu ders saatlerine hâle gelmemek üzere yetkili mercilerin muvafakatiyle, özel öğretim kurumlarında ücretle ek ders veya yöneticilik görevi verilebilir.

Resmî okul öğretmeni olup da kendilerine özel okullarda müdürlük veya müdür yardım-

Hü.

dımcılığı gibi yönetim görevleri verilmiş bulunan öğretmenler, resmî okullarında okutmakla yükümlü oldukları ders saati bakımından, resmî okul müdür veya müdür yardımcılara uygulanan esaslara tabidirler.

MADDE 25. — Her özel öğretim kurumu Millî Eğitim Bakanlığına karşı sorumlu bir müdür tarafından yönetilir. Bir kimse birden fazla kurumun kurucusu olabilir; fakat müdürü olamaz.

Gerekli vasıfları taşıyan kurucu kurumun müdürü de olabilir. Üzerinde müdürlük görevi bulunmayan kurucu veya kurucular temsilcisi kurumun eğitim ve öğretimine ve bunlarla ilgili yönetim işlerine karışamaz.

MADDE 26. — Özel öğretim kurumlarının müdürleri, kurucuları tarafından; diğer yönetici ve öğretmenleri genel olarak müdürleri tarafından seçilir ve istihdamları 24 ncü maddenin şartları bakımından Millî Eğitim Bakanlığının iznine sunulur.

Millî Eğitim Bakanlığının izninden önce, müdür, diğer yönetici ve öğretmenler işe başlatılamazlar.

MADDE 27. — Türkçeden başka dille öğretim yapan veya yabancılar tarafından açılmış bulunan özel okullar müdürleri bu okulların Türkçe veya Türkçe kültür dersleri öğretmenlerinden birini müdür baş yardımcısı olarak tayin ve işe başlatılmasına müsaade edilmesi hususunu Millî Eğitim Bakanlığına bildirir.

Bu tayini ikaza rağmen bir ay içinde yapmayan veya bildirmiyen okulların müdür baş yardımcılarını Türkçe ve Türkçe kültür dersleri öğretmenleri arasından Millî Eğitim Bakanlığı seçer ve işe başlatır.

Yönetim ve eğitim - öğretim

MADDE 28. — Özel okullarda yönetim ve eğitim, öğretim aynı derecedeki Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye göre düzenlenir. Özel öğretim kurumlarının yönetmelikleri ve müfredat programları Millî Eğitim Bakanlığınca onanır.

Geçici Ko.

cılığı gibi yönetim görevleri verilmiş bulunan öğretmenler, resmî okullarında okutmakla yükümlü oldukları ders saati bakımından, resmî okul müdür veya müdür yardımcılara uygulanan esaslara tabidirler.

MADDE 24. — Tasarının 25 nci maddesi 24 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarının 26 ncı maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tasarının 27 nci maddesi 26 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yönetim - eğitim ve öğretim

MADDE 27. — Tasarının 28 nci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 29. — Özel öğretim kurumları, eğitim ve yönetim bakımlarından bu kanunla ve bu kurumlarla ilgili olarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle tesbit edilen esaslar içinde Millî Eğitim Bakanlığınca lüzum görülecek tedbirleri, alırlar. Bakanlık bu tedbirlerin yerine getirilmesini belirli bir süreye bağlı tutabilir.

MADDE 30. — Bir özel okula alınabilecek yabancı uyruklu öğrenciler sayısı, o okulda okuyan Türk vatandaşı öğrencilerin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla, Millî Eğitim Bakanlığınca tâyin olunur.

7 nci madde gereğince açılacak okullar bu hükmün dışındadır.

MADDE 31. — Özel öğretim kurumlarında okutulacak olan ders kitapları ile her türlü yardımcı kitapların ve kullanılacak araçların seçilmesi, resmî okullarda uygulanan usuller dairesinde, Millî Eğitim Bakanlığının iznine bağlıdır.

MADDE 32. — Özel öğretim kurumları ilân ve reklâmlarının birer örneğini ilgili valiliğe vermeye mecburdurlar. Kurumlar, ilân ve reklâmlarında gerçeğe aykırı beyanlarda bulunamazlar.

Öğrenci ücretleri

MADDE 33. — Özel öğretim kurumlarının, öğrencilerinden alacakları ücreti artırabilmeleri öğretim yılı sonundan en az altı ay önce yeni tarifelerini ilân etmeleri ile mümkündür.

Haklı sebepler mevcudolduğu takdirde. Millî Eğitim Bakanlığının müsaadesi ile ücretlerin artırılması bu hüküm dışında da yapılabilir.

Özel öğretim kurumları ücretlerinin hangi esaslara göre tesbit ve tâyin olunacağı tüzükle belirtilir.

Yönetici ve öğretmen hakları

MADDE 34. — Özel okullarda çalışan, müdür, diğer yönetici ve öğretmenler ile bu kurumların kurucuları veya kurucular temsilcileri arasında hizmet akdi en az bir yıl süreli olmak kaydıyla yazılı olarak yapılır. Yazılı sözleşmede görevin çeşidi, süresi, ders sayısı, ay-

Geçici Ko.

MADDE 28. — Özel öğretim kurumları, eğitim, öğretim ve yönetim bakımlarından bu kanunla ve kurumlarla ilgili olarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle tesbit edilen esaslar içinde Millî Eğitim Bakanlığınca lüzum görülecek tedbirleri, alırlar. Bakanlık bu tedbirlerin yerine getirilmesini belirli bir süreye bağlı tutabilir.

MADDE 29. — Tasarının 30 ncu maddesi 29 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Tasarının 31 nci maddesi 30 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Tasarının 32 nci maddesi 31 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Öğrenci ücretleri

MADDE 32. — Özel öğretim kurumları ücretlerinin hangi esaslara göre tesbit ve tâyin olunacağı tüzükle belirtilir.

Özel öğretim kurumlarının öğrencilerinden alacakları ücreti artırabilmeleri öğretim yılı sonundan en az 6 ay önce yeni tarifelerini ilân etmeleri ile mümkündür.

Haklı sebepler mevcudolduğu takdirde, Millî Eğitim Bakanlığının müsaadesi ile ücretlerin artırılması bu hüküm dışında da yapılabilir.

Yönetici ve öğretmen hakları

MADDE 33. — Özel okullarda çalışan müdür, diğer yönetici ve öğretmenleri ile bu kurumların kurucuları veya kurucular temsilcileri arasında hizmet akdi en az bir yıl süreli olmak kaydıyla yazılı olarak yapılır. Yazılı sözleşmede görevin çeşidi, süresi, ders sayısı, aylık

Hü.

Geçici Ko.

lık ücret veya ders saati başına verilecek ücret miktarı, terfi süreleri, zam nisbetleri ve sözleşmenin uzatılması ve fesih şartları belirtilir. Bu şartlarda değişiklik ancak yeni bir sözleşme ile olur. Asıl görevi özel öğretim kurumlarına olan yönetici ve öğretmenlerle yapılacak sözleşmeler aylık ücret esasına göre düzenlenir. Bu sözleşmelerde ilgililerin ihtiyari veya mecburi sosyal sigorta bağlantı ve yardımlarından faydalanma imkânlarını kısıtlayıcı, tehlikeye düşürücü, önleyici şartlar hükümsüzdür.

Süresi öğretim yılı içinde sona eren sözleşmeler öğretim yılı sonuna kadar kendiliğinden yenilenmiş sayılır.

MADDE 35. — Özel okullarda müdür, diğer yönetici ve öğretmenlere dengi resmi okullarda uygulanan asgari başlangıç maaş veya ders saati ücretinden az ücret verilemez.

MADDE 36. — Özel okul kurucuları veya kurucu temsilcileriyle müdür, diğer yönetici ve öğretmenler arasında yapılan yazılı sözleşmeler örnekleri ilgililerin atanmalarına izin verilmesine esas olacak evrak ile birlikte tescil edilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığına gönderilir.

MADDE 37. — Yazılı sözleşmede kararlaştırılan ücret, bordro ile her ay sonunda verilir. Yönetici ve öğretmenlere ücretlerini zamanında ödemiye kurumlar bu ücretleri, geçen her gün için yüzde beş zammı ile öderler. Yönetici ve öğretmenlerin aylık ücretleri, yönetmeliklere göre yükümlü buldukları görevleri yapmaları şartıyla, ders yılı içindeki tatil günlerinde, imtihan ve tatil aylarında da ödenir.

MADDE 38. — Muvazaf askerlik devresi hariç, başka suretlerle askerlik hizmeti için silâh altına alınan özel okul yönetici ve öğretmenlerinin askerlik hizmeti karşılığı aldıkları

ücret veya ders saati başına verilecek ücret miktarı, terfi süreleri, zam nisbetleri ve sözleşmenin uzatılması ve fesih şartları belirtilir.

Bu şartlarda değişiklik ancak yeni bir sözleşme ile olur. Asıl görevi özel öğretim kurumlarında olan yönetici ve öğretmenlerle yapılacak sözleşmeler aylık ücret esasına göre düzenlenir.

Bu sözleşmelerde ilgililerin ihtiyari veya mecburi sosyal sigorta bağlantı ve yardımlarından faydalanma imkânlarını kısıtlayıcı, tehlikeye düşürücü, önleyici şartlar hükümsüzdür.

Süresi öğretim yılı içinde sona eren sözleşmeler öğretim yılı sonuna kadar kendiliğinden yenilenmiş sayılır.

Özel okullarda yöneticilik ve öğretmenlik yapanların, Millî Eğitim Bakanlığı emrinde görev kabul ettikleri takdirde özel öğretim kurumlarında geçirdikleri sürenin üçte ikisi kademlerine sayılır.

MADDE 34. — Özel okullarda müdür, diğer yönetici ve öğretmenlere dengi resmi okullarda uygulanan asgari başlangıç maaş veya ders saati ücretinden az ücret verilemez.

Yazılı sözleşme yapılırken ücret tesbitinde öğretmenin meslekteki kademi de göz önünde bulundurulur.

MADDE 35. — Tasarının 36 ncı maddesi 35 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Tasarının 37 ncı maddesi 36 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Tasarının 38 ncı maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

aylık, kurumlarından aldıkları aylık ücretten az ise aradaki fark, iki ay süre ile kendilerine kurumlarınca ödenir.

MADDE 39. — İki aya kadar olan hastalıklarını resmî tabip veya hastane veya acele hallerde özel sağlık kurumu raporu ile belgelendirilen yönetici ve öğretmenlerin aylık ücretleri tam olarak ödenir.

MADDE 40. — Kadın yönetici ve öğretmenler hamilelikleri halinde doğumdan önce altı, doğumdan sonra da altı hafta izinli sayılırlar. Bu izin sonunda istirahat lüzumu bir tabip veya resmî bir hastane raporu ile belgelendirildiği takdirde, en çok 15 gün daha izin verilir. Bu gibilerin izinli oldukları zamana ait aylık ücretleri tam olarak ödenir.

MADDE 41. — Özel okul yönetici ve öğretmenlerinin ölümü halinde eşine ve çocuklarına, bunlar bulunmadığı takdirde geçimi kendisine bağlı ailesi fertlerine müteveffanın aylık ücretinin üç katından az olmamak üzere özel okulca ölüm tazminatı verilir.

MADDE 42. — Özel okulların yönetici ve öğretmenleri, tören ve teşrifatta benzeri resmî okullar yönetici ve öğretmenlerinin haklarını haizdirler.

Özel öğretim kurumlarına yapılacak yardımlar

MADDE 43. — Özel öğretim kurumlarına Devletçe malî yardımda bulunulur. Bu maksatla, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde «özel öğretim kurumlarına yardım» adı altında bir fasıl açılır.

Bu yardımların esas, şekil ve şartları tüzükte belirtilir.

Teftiş ve denetleme

MADDE 44. — Her derece ve nitelikleri özel öğretim kurumları eğitim, öğretim ve yönetim bakımından Millî Eğitim Bakanlığınca

Geçici Ko.

MADDE 38. — İki aya kadar olan hastalıklarını resmî tabip veya hastane veya acele hallerde özel sağlık kurumu raporu ile belgelendiren, yönetici ve öğretmenlerin aylık ücretleri tam olarak ödenir.

MADDE 39. — Kadın yönetici ve öğretmenlerin hâmilelikleri halinde doğumdan önce ve sonra Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine göre izin verilir.

MADDE 40. — Tasarının 41 nci maddesi 40 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Tasarının 42 nci maddesi 41 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Özel öğretim kurumlarına yapılacak yardımlar

MADDE 42. — Tasarının 43 ncü maddesi 42 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Mülkiyeti özel eğitim ve öğretim kurumuna aidolan binalar, özel okul olarak kullanıldıkları müddetçe Bina Vergisinden muaftır.

Teftiş ve denetleme

MADDE 44. — Her derece ve nitelikteki özel öğretim kurumları eğitim, öğretim ve yönetim bakımından Millî Eğitim Bakanlığınca en az

en az yılda bir defa teftiş ettirilir.

Özel okulların teftiş ve denetlenmeleri, okulların özellik ve seviyeleri dikkate alınarak yapılır.

MADDE 45. — Amaç ve faaliyetleri arasında özel öğretim kurumu işletmeciliği bulunan tesislerin teftiş makamı Millî Eğitim Bakanlığıdır. Bu gibi tesis, dernek ve şirketlerin işletmecilikle ilgili her nevi işlem, karar, faaliyet ve evrakını teftiş ve denetlemeye ve bu kurumların toplantılarında Hükümet komiseri bulundurmaya Millî Eğitim Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 46. — Sözleşmesi yürürlükte olan müdür, diğer yönetici veya öğretmenlerin yetersizliği teftiş ve denetleme sonunda tesbit olduğu veya hizmete devamı sakıncalı görüldüğü takdirde bakanlıkça verilmiş olan çalışma izni iptal olunur. Keyfiyet ilgili kuruma bildirilir. Bu bildiri sözleşmeyi fesih için yeter sebep teşkil eder ve ilgilinin kurumu ile ilişkisi kesilir.

MADDE 47. — Özel öğretim kurumunun teftiş ve denetlenmesi sırasında, zaruret görülen durumlarda, Millî Eğitim Bakanlığı o kurumun müdürü ve öğretmenlerine işten el çektirebilir. Bu takdirde Millî Eğitim Bakanlığı geçici olarak sorumlu bir müdür ve öğretmen tayini hususunda, kurumun mütalâasını da göz önünde bulundurmak suretiyle, gerekli tedbirleri alır.

Özel öğretim kurumlarının yönetici, öğretmen ve memurları hakkında uygulanacak idari ve inzibatî hükümler

MADDE 48. — Özel okulların yönetici ve öğretmenleri hakkında, okulun derecesine göre 780, 1702 ve 4357 sayılı kanunlarda yazılı olan ve bu okul öğretmenlerinin özelliklerine göre uygulanması mümkün bulunan cezalarla bu cezalara ilişkin aynı kanunların diğer hükümleri uygulanır.

MADDE 49. — Yukardaki maddede yazılı cezalar, ilköğrenim derecesindeki özel okul öğretmenleri hakkında 1702 sayılı Kanunun 36

yılda bir defa teftiş ve denetlemeye tabi tutulur.

Özel okulların teftiş ve denetlemeleri okulların özellik ve seviyeleri dikkate alınarak yapılır.

MADDE 45. — Tasarının 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Sözleşmesi yürürlükte olan yönetici ve öğretmenlerden yetersizliğine, teftiş ve denetleme raporuna dayanılarak Millî Eğitim Bakanlığınca karar verilenlerle hizmete devamında sakınca görülenlerin Bakanlıkça verilmiş olan çalışma izni iptal olunur. Ve bu durum ilgili kuruma bildirilir. Bu bildiri sözleşmenin feshine ve ilgilinin kurumla ilişkisinin kesilmesi yeter sebep teşkil eder.

MADDE 47. — Tasarının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Özel öğretim kurumlarının yönetici, öğretmen ve memurları hakkında uygulanacak idari ve inzibatî hükümler

MADDE 48. — Özel okulların yönetici ve öğretmenleri hakkında, okulun bünyesine göre 789, 1702 ve 4357 sayılı kanunlarda yazılı olan ve bu okul öğretmenlerinin özelliklerine göre uygulanması mümkün bulunan cezalarla bu cezalara ilişkin aynı kanunların diğer hükümleri uygulanır.

MADDE 49. — Yukardaki maddede yazılı cezalar ilk öğrenim derecesindeki özel okul öğretmenleri hakkında 1702 sayılı Kanunun 36 ve mü-

Hü.

ve mütaakıp maddesinde yazılı il millî eğitim disiplin kurulu, orta ve yüksek öğrenim veren özel okul öğretmenlerine Millî Eğitim Bakanlığı Disiplin Kurulu tarafından verilir.

MADDE 50. — Özel öğretim kurumlarının yönetici, öğretmen ve memurları Türk Ceza Kanununun uygulanması bakımından memur sayılır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut özel öğretim kurumlarının, bu kanuna intibak şekli, şart ve müddetleri tüzükle belirtilir.

MADDE 51. — Bu kanuna ait tüzük, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

MADDE 52. — Bu kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 53. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

13. 9. 1963

Başbakan <i>I. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>E. Alican</i>
Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>H. Dinçer</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>V. Pirinçioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı V. <i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı <i>I. Sançar</i>	İçişleri Bakanı <i>H. O. Bekata</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>

Geçici Ko.

taakıp maddelerinde yazılı il Millî Eğitim disiplin kurulu, orta ve yüksek öğrenim veren özel okul öğretmenlerine Millî Eğitim Bakanlığı Disiplin Kurulu tarafından verilir.

MADDE 50. — Tasarının 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut özel öğretim kurumlarının, bu kanuna intibak şekli, şartı ve müddetleri tüzükle belirtilir.

MADDE 51. — Tasarının 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 52. — Tasarının 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Tasarının 53 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanı <i>I. Ökten</i>	Bayındırlık Bakanı <i>I. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı V. <i>N. Arduoğlu</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı V. <i>F. K. Gökay</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>İ. Ş. Dura</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikkbaş</i>	Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>N. Arduoğlu</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>	